

wroclaw.pl

Kup węgiel za 2 tys. za tonę

Do 2 grudnia w dwóch Centrach
Obsługi Mieszkańca można
składać wnioski o zakup węgla po
preferencyjnych cenach.

str. 3

ISSN: 2719-7948

BEZPŁATNY BIULETYN INFORMACYJNY URZĘDU MIEJSKIEGO WROCŁAWIA

NR 43 (109), 24-30.11.2022

WYDRUKOWANO NA PAPIERZE EKOLOGICZNYM

str. 10-11

Dzieci też mają głos

Zimno, głodno? Gdzie zgłosić się po pomoc?

Na ulice Wrocławia wrócił Streetbus, który serwuje gorące posiłki. Można w nim także porozmawiać z osobami pomagającymi w kryzysie bezdomności.

str. 5

Tylko nie oponami! To, czym można palić

Jakie paliwa są zabronione, a jakimi możemy palić w piecach i jak straż miejska kontroluje, czym palimy wyjaśnia Waldemar Forsyjak jej wicekomendant.

str. 9

Кампанія «Повага, вдячність, спільнота»

Алла, Елла, Тетяна, Алла і Юлія – це п'ять українок, героїнь кампанії, які зараз живуть і працюють в Польщі.

str. 18

BĄDŹ NA BIEŻĄCO. ZAWSZE AKTUALNE INFORMACJE NA WWW.WROCLAW.PL

Szanowni Państwo,

we Wrocławiu jesteśmy razem w szczególny sposób.

Byliśmy razem, gdy odszedł zamordowany Paweł Adamowicz.

Byliśmy razem, opiekując się dziećmi, gdy nauczyciele walczyli o swoje prawa.

Byliśmy razem w czasie szalonej pandemii, troszcząc się o siebie nawzajem.

Byliśmy razem, gdy Rosja rozwinęła pełnoskalową wojnę w Ukrainie, a setki tysięcy uchodźców dotarły do Wrocławia.

Byliśmy razem przy wielu innych smutnych, ale i radosnych wydarzeniach. Zawsze, gdy byliśmy razem, radziliśmy sobie

z wyzwaniem, wychodząc z nich zbudowani i wzmocnieni jako wspólnota.

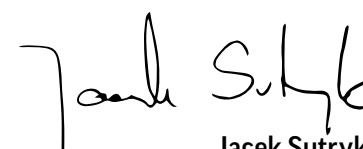
Jako wspólnota troszczymy się o Wrocław, będąc uczestnikami sztafety historii, dbając o nasze miasto tu i teraz, z myślą o kolejnych pokoleniach. Nieważne, od kiedy mieszkamy we Wrocławiu i skąd do niego przybyliśmy. Nieważne, jakie są nasze polityczne poglądy i sympatie. Nieważne, ile mamy lat. To, co nas różni, pozostaje bez znaczenia, gdy liczy się to, co łączy nas najsilniej: Wspólnota Wrocławia. Pełna nadziei.

Wiem, że w takiej wspólnocie poradzimy sobie ze wszystkim, co przed nami, z każdą niepewnością czy obawą. Bo Wrocław, z którego jesteśmy dumni, to miasto ludzi otwartych, ludzi odważnych, ludzi gotowych się

dzielić tym, co mają i pracować na rzecz wspólnoty. Wrocław to miasto ludzi uśmiechniętych, patrzących w przyszłość bez lęku.

Cztery lata temu w Starym Ratuszu mówiłem o swojej wierze we Wrocław. Dziś, dzięki wrocławskiej wspólnocie, dzięki byciu razem w trudnych momentach, moja niezachwiana wiara we Wrocław rośnie.

Wrocław pozostanie naszą najważniejszą wspólną sprawą. W to wierzę dziś najsilniej.

Jacek Sutryk
wrocławianin

POGODA

						
PT. 25.11	SOB. 26.11	ND. 27.11	PN. 28.11	WT. 29.11	ŚR. 30.11	CZW. 01.12
7°C	3°C	3°C	6°C	3°C	3°C	2°C

WROCŁAWIANIE PODALI DALEJ ŻYCZLIWY UŚMIECH

Tuż przed Dniem Życzliwości, w piątek, 18 listopada, wrocławianie starsi i młodszy spotkali się na Rynku i zapoznawali do wspólnego zdjęcia. Nie mieli jednak w planach banalnego portretu. Ustawili się tak, aby z lotu ptaka w centrum Wrocławia pojawiła się wielka uśmiechnięta buzia.

Uśmiech, podaj dalej – to hasło ubiegłorocznej edycji wrocławskiego święta życzliwości, które obchodzone jest co roku 21 listopada. Towarzyszył mu plakat z wesołą twarzą ułożoną z tłumu ludzi. Ten symbol chcieli odwzorować wrocławianie w tym roku. I udało się! Magiczna moc uśmiechu została podana w świat. Szeroki „banan” od ucha do ucha, żółte oczy z balonów i kółko stworzone z trzymających się za ręce uczniów, przedszkolaków czy seniorów. Taki widok musi wywołać uśmiech na twarzy. Nie tylko w życzliwe święto. Podasz go dalej?

Ruszyła sprzedaż węgla po 2 tys. zł za tonę

Od 22 listopada w wybranych Centrach Obsługi Mieszkańca można składać wnioski o zakup węgla po preferencyjnych cenach. Z tej możliwości mogą skorzystać osoby, którym przyznano dodatek węglowy oraz te, których podstawowym źródłem ciepła w domu jest piec na węgiel, mający na to potwierdzenie w Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB).

Redakcja

Gospodarstwa domowe spełniające te warunki będą mogły nabyć łącznie 3 t węgla, z czego 1,5 t w tym roku, a kolejne w 2023. Mieszkańcy będą mogli nabywać węgiel po 2 tys. zł za tonę, zgodnie z rządowymi wytycznymi. Cena nie zawiera usługi transportu surowca ze składu do gospodarstwa domowego oraz pakowania w worki.

– We Wrocławiu przyjęliśmy hybrydowy model sprzedaży. Będziemy prowadzić dystrybucję węgla w ramach umowy pomiędzy spółką Ekosystem – reprezentującą gminę – a składami węglowymi na terenie Wrocławia. Wiadomo, że aby ten proces przeprowadzić, trzeba mieć odpowiednie zaplecze logistyczne i sprzętowe, stąd taka decyzja. To jasne, że chcemy pomóc mieszkańcom Wrocławia w zakupie taniego węgla i podjęliśmy się misji pośredniczenia w jego sprzedaży. Zrobimy wszystko, aby cały proces przebiegał maksymalnie prosto i szybko – wyjaśnia Przemysław Zaleski, prezes Ekosystemu.

Wniosek do 2 grudnia

Wszyscy mieszkańcy, którzy spełniają kryteria i są zainteresowani zakupem węgla, powinni do 2 grudnia złożyć wniosek w:

Pobierz wniosek na
www.wroclaw.pl,
www.bip.um.wroc.pl
lub ekosystem.wroc.pl

Złóż go do
**2 grudnia w COM przy
ul. Bogusławskiego 10
lub ul. Zapolskiej 4**

Po potwierdzeniu
dostępności węgla,
opłać zamówienie

Odbierz fakturę
i umów się w składzie
węgla

- COM przy ul. Bogusławskiego 10 (sala S4, okienko 4 i 5)
- COM przy ul. Zapolskiej 4 (okienko A i B)

Oba czynne w godzinach 8–15. Wnioski można pobrać ze strony www.wroclaw.pl, www.bip.um.wroc.pl i ekosystem.wroc.pl.

Na miejscu wniosek będzie weryfikowany pod kątem spełnienia warunków ustawowych. O tym, kiedy dokonać wpłaty, mieszkańców będą informować

pracownicy Ekosystemu. Będzie to zależne od dostępności węgla w składach. Wpłaty należy dokonać na rachunek Gminy Wrocław (41 1020 5226 0000 6402 0777 3403) przelewem lub gotówką w oddziałach PKO BP (lista na stronie poniżej).

Zapłać i odbierz

Po dwóch dniach roboczych od dokonania wpłaty, w Punkcie Obsługi Klienta Ekosystemu przy ul. Sikorskiego 2/8 (budynek Cuprum

Novum) będzie można pobrać fakturę upoważniającą do odbioru surowca. Każdy dostanie mapkę oraz numery telefonów do składu, aby umówić się na dostawę.

Nie wiesz, zadzwoń

Do dyspozycji mieszkańców uruchomiona została infolinia 71 75 86 996, działająca w godzinach 7.30–15.30.

➤ **Więcej informacji znajdziesz na wroc.city/WegielWnioski**

Skwer Wzajemnego Szacunku

Taką nazwę otrzymał fragment przestrzeni u zbiegu ulic św. Antoniego i Kazimierza Wielkiego. Miejsce wybrano nieprzypadkowo, to tutaj znajduje się bowiem mająca symboliczny wymiar Dzielnica Czterech Wyznań. W odległości kilkuset metrów od siebie stoją tu trzy kościoły (prawosławny, katolicki i ewangelicki) oraz synagoga. Nadanie tej nazwy ma wymiar symboliczny, ściśle związany z historią miejsca.

Przyjdź na bezpłatne badanie płuc

Rozpoczął się nabór do kolejnej edycji programu profilaktycznych badań płuc dla palaczy. W Uniwersyteckim Szpitalu Klinicznym przy ul. Borowskiej we Wrocławiu można szybko i bez skierowania zbadać płuca za pomocą niskodawkowej tomografii komputerowej. Program profilaktyki nowotworów płuc pozwala wykryć również inne choroby układu oddechowego, jak np. rozstrzenie oskrzeli, przewlekłą obturacyjną chorobę płuc czy zwiłknienie płuc. Zarejestrować się można na trzy sposoby: telefonicznie: 885 802 597 (w poniedziałki, wtorki i czwartki w godz. 17–20), całodobowo poprzez kalendarz elektroniczny, e-mailowo: kontakt@badajpluca.pl. Więcej na stronie: wroc.city/ZbadajPluca.

Sala zabaw w USK na Borowskiej otwarta

W środę, 23 listopada, odbyło się uroczyste przecięcie wstęgi podczas otwarcia nowego miejsca zabaw dla pacjentów Kliniki Chirurgii i Urologii Dziecięcej w USK we Wrocławiu. Kolorowa sala z pewnością umili czas chorującym maluchom!

Paulina Falkiewicz

W Uniwersyteckim Szpitalu Klinicznym przy ul. Borowskiej powstał nowy plac zabaw dla małych pacjentów. To prezent od Fundacji Santander Bank Polska.

Sala zabaw znajduje się w prawym skrzydle szpitala, zaraz obok przychodni. Miejsce zostało w pełni wyremontowane i wyposażone w nowe meble, książeczki i zabawki, które z pewnością spodobać się dzieciom. Są także materace do bezpiecznej zabawy, a ściany zdobią kolorowe ma-

widła. Pierwsi mali użytkownicy byli podczas otwarcia bardzo zadowoleni.

– Chcieliśmy wnieść do ich życia trochę komfortu, a przy okazji pomóc im zapomnieć o chorobach i zmartwieniach – mówi Marzena Atkielska, prezes zarządu Fundacji Santander Bank Polska S.A. im. I. J. Paderewskiego.

Organizacja tworzy strefy zabaw w szpitalach, domach dziecka i ośrodkach szkolno-wychowawczych w całej Polsce już od 2019 roku.

Podczas otwarcia sali, pierwsi śmiałkowicie testowali jej wyposażenie

Dyżur radnych miejskich

Radni miejscy Wrocławia zwykle są do dyspozycji mieszkańców dwa razy w tygodniu w środy i czwartki przez 1,5 godziny. Tym razem jednak dyżur będzie raz w tygodniu: w czwartek, 1 grudnia, w godz. 15–16.30. Na mieszkańców czekać będzie w pok. 204 w Sukiennicach 9 Bartłomiej Ciężyński, wiceprzewodniczący Rady Miejskiej. Aktualny harmonogram dyżurów radnych miejskich można sprawdzić na stronie wroc.city/DyzyuryRadnych2022.

Domek miejski na Jarmarku Bożonarodzeniowym

Jak uzyskać dodatki mieszkaniowe czy węglowe? Jaką dietę stosować przy cukrzycy? Czym najlepiej palić w piecu? Na te i wiele innych pytań znajdziecie odpowiedzi w domku miejskim, czyli stoisku miasta na Jarmarku Bożonarodzeniowym w Rynku. Zobaczcie program spotkań i wydarzeń.

Mariola Szczyrba

Domek miejski na Jarmarku Bożonarodzeniowym ma być miejscem spotkań z mieszkańcami. Stoisko gminy Wrocław znajduje się na pierzei zachodniej Rynku w sąsiedztwie fontanny „Zdrój”. Jest otwarte codziennie od godz. 10 do 21. Jakie spotkania i wydarzenia będą tam organizowane?

Miejsce spotkań

Przykładowo Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej podpowie wrocławianom, jak uzyskać dodatki rodzinne, mieszkaniowe czy węglowe oraz udzieli porad w zakresie różnych świadczeń. Jego przedstawiciele opowiedzą też o rodzicielstwie zastępczym. Pracownicy MOPS-u będą na jarmarku w listopadzie:

- 25.11 (pt.) – w godz. 11–15
- 28.11 (pon.) – w godz. 11–15
- 29.11 (wtorek) – w godz. 11–15

W programie jest również spotkanie 24.11 (w godz. 16–21) z Fundacją Forum Mężczyzn, która w listopadzie prowadzi akcję Złoty Wąs i namawia panów do badań. Natomiast we wtorek, 29 listopada, rodzice, którzy mają problemy wychowawcze z dziećmi, będą

Domek miejski, czyli stoisko gminy Wrocław, zaprasza mieszkańców na spotkania o różnej tematyce

mogli porozmawiać na ten temat z przedstawicielami Centrum Rozwoju i Aktywności Dzieci (w godz. 16–18). Dowiedzą się również, gdzie we Wrocławiu dzieci mogą spędzić ciekawie czas po lekcjach. A 30.11 w domku będą gościli eksperci z UMW, którzy opowiedzą o zielonych projektach realizowanych w mieście (w godz. 10–16).

Zaś 2.12 o profilaktyce cukrzycy opowiedzą edukatorzy diabetologiczni (w godz. 10–13).

Jak zadbać o bezpieczeństwo

Warsztaty i spotkania w domku miejskim przygotowała też straż miejska. – W środę, 7 grudnia, w godz. 10–13 zaplanowaliśmy

spotkania dotyczące bezpieczeństwa seniorów i dzieci. Będziemy np. radzić seniorom, jak się ubierać podczas mrozów, żeby nie wychłodzić organizmu albo w jaki sposób bezpiecznie wypłacać pieniądze z bankomatu i uchronić się przed oszustami – opowiada Agnieszka Bąk, kierownik zespołu ds. koordynacji

programów prewencyjnych Straży Miejskiej Wrocławia.

Natomiast 8.12 w godz. 10–12 strażniczek miejska z Animal Patrolu wyjaśni wszelkie kwestie dotyczące obowiązków właścicieli zwierząt w mieście. Pokaże też na specjalnym fantomie, jak udzielić pierwszej pomocy psu. Na 16.12 straż miejska zaplanowała spotkanie „Wrocław bez smogu” z ekspertami Oddziału Ochrony Środowiska, którzy m.in. pokażą urządzenia, jakimi mierzą wilgotność drewna czy pobierają próbki z pieca. Podpowiedzą też, czym najlepiej palić w piecach i jak działa system grzewczy we Wrocławiu.

Przyjdź na urodziny

Od 2 do 6.12 siódme urodziny świętować będzie Hydropolis, z tej okazji 4.12 w domku miejskim chętni mogą wziąć udział w grze terenowej (w godz. 12–17). Pracownicy Hydropolis i Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji będą czekać również 18.12 (w godz. 12–17). Wrocławianie dowiedzą się, dlaczego warto pić kranówkę. Będą mogli też wziąć udział w konkursach. Zaś na 30.12 zaplanowano warsztaty less waste.

Będą oszczędności, ale bez podwyżki cen biletów

Płacąc podatki we Wrocławiu, możesz liczyć na niższe ceny biletów

Władze Wrocławskiego Parku Wodnego od kilku miesięcy mierzą się z podwyżkami cen prądu i gazu. Starają się jednak optymalizować wydatkowanie pieniędzy, by nie podwyższać cen biletów do aquaparków przy ul. Borowskiej i Polnej. Jak będą oszczędzać?

Redakcja

W październiku pracownicy spółki sprawdzali, o której godzinie i ilu gości korzysta z każdej z 65 atrakcji WPW. Z obliczeń wynika, że najmniej osób korzysta z basenu między godz. 22 a 23. Dlatego aquapark przy ul. Borowskiej od 2 listopada jest czynny krócej. To oszczędność kilku tysięcy złotych dziennie.

Baseny rekreacyjne są od teraz czynne codziennie od godz. 8 do 22. Nie zmienił się czas funkcjonowania saunarium – działa od godz. 8 do 24. Basen sportowy jest dostępny od pon. do pt. w godz. 5.30–22, a w sob. i nd.

– od godz. 8 do 22. Zamknięty został także zewnętrzny basen rekreacyjny, to przez parowanie i duże różnice temperatur między wodą w basenie (ponad 30 stopni) a temperaturą powietrza (nocne przymrozki).

Aquapark obniża też o jeden stopień temperaturę powietrza w halach basenów rekreacyjnych. Proporcjonalnie obniżona zostanie również temperatura w basenie sportowym – do 27 stopni. Poza tym wymienione zostały żarówki z tradycyjnych na ledowe.

– Zmieniliśmy też harmonogram czyszczenia obiektu, minimalizu-

jąc czyszczenie nocne, ponieważ wymagało ono mocnego doświetlenia pomieszczeń – teraz te działania wykonujemy w dzień, ale na tyle dyskretnie, by nie przeszkadzać naszym gościom. Wiezorami od godz. 21 na basenach sportowych i w strefie rekreacyjnej przechodzimy na system oświetlenia dziennego. Ta zmiana to zresztą sugestia wrocławian – mówi rzecznik obiektu Tomasz Sikora.

Poważniejsze oszczędności, łącznie z wprowadzeniem wyższych cen biletów, są możliwe od nowego roku. Wszystko zależy od taryf na gaz i prąd, bo aż 65 proc. ceny biletu to koszty energii.

Ciepły Streetbus pomaga wyjść z kryzysu

Przejechał już pół równika, aby pomagać potrzebującym. I nie ma zamiaru się zatrzymać. Streetbus powrócił na ulice Wrocławia. To projekt miejskiego systemu wsparcia osób bezdomnych. Widzisz kogoś zmarzniętego leżącego na ławce? Zadzwoń pod 986.

TOMASZ HOŁOD

W tym roku Streetbus wyjechał na ulice Wrocławia 17 listopada. Do 30 marca 2023 będzie kursował przez 7 dni w tygodniu w godz. 20-23.30

Redakcja

Dotychczas Streetbus przejechał w ciągu 3 tys. godzin 24 079 km, czyli ponad połowę długości równika Ziemi. Osoby potrzebujące ogrzewają się w nim w zimne wieczory i otrzymują porcję gorącej zupy. Mogą też napić się ciepłej herbaty i porozmawiać z osobami, które wskażą możliwe ścieżki pomocy.

Jego trasa nie uległa zmianie: wyrusza z przystanku przy ul. Sieradzkiej i jedzie przez najważniejsze arterie miasta, aż do ogrzewalni św. Brata Alberta przy ul. Gajowickiej (patrz mapa).

Załoga autobusu z fundacji Homo Sacer od początku akcji wydała tu ponad 68 tys. gorących posiłków. Szacunki wskazują, że w tym sezonie potrzebującym wydanych będzie 200 talerzy z zupą dziennie.

Skąd bezdomność?

We Wrocławiu jest ponad 900 osób bezdomnych – liczba ta od kilku lat utrzymuje się na tym samym poziomie. W większości przebywają w placówkach. Dlaczego stają się bezdomni? Naj-

częściej z wielu przyczyn: bezrobocie, ubóstwo, rozpad rodziny, uzależnienie, przemoc w rodzinie, zadłużenie i eksmisja, kryzys psychiczny. Dlatego ważne jest, by reagować, jeśli widzimy kogoś, kto potrzebuje pomocy.

W sezonie niskich temperatur, liczba osób bezdomnych przebywających w placówkach wzrasta do 30 proc. Dlatego – od 1.10.2022 do 30.04.2023 – uruchamiana jest całonocowa ogrzewalnia dla osób bezdomnych przy ul. Gajowickiej 62.

W sezonie niskich temperatur, liczba osób bezdomnych przebywających w placówkach wzrasta do 30 proc. Dlatego – od 1.10.2022 do 30.04.2023 – uruchamiana jest całonocowa ogrzewalnia dla osób bezdomnych przy ul. Gajowickiej 62.

We Wrocławiu działa łącznie 13 placówek pomocowych – 11 schronisk, ogrzewalnia i noclegownia. Ośrodki te prowadzone są na zlecenie Urzędu Miejskiego Wrocławia przez organizacje po-

zarządowe (Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta – koło wrocławskie, Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej im. Kardynała Wyszyńskiego, Stowarzyszenie Ludzie Ludziom, Homo Sacer, Akson, Stowarzyszenie Nadzieja, Stowarzyszenie Pierwszy Krok).

– Jeśli któraś placówka nie może danego dnia kogoś pomieścić, pracownik dzwoni do innych ośrodków i znajduje

w placówkach pomocowych i na bieżąco przekazują informacje do Centrum Zarządzania Kryzysowego we Wrocławiu. Razem ze Strażą Miejską patrolują ulice Wrocławia. Nawiązują kontakt z bezdomnymi i żebrzącymi, udzielają im pomocy, wskazują możliwe formy wsparcia. – Szczególnie ważna jest reakcja każdego z nas – szczególnie teraz, gdy spada temperatura. Za każdym razem, kiedy widzimy, że ktoś śpi na ławce, zaalarmujmy służby – apeluje Andrzej Mańkowski, dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej we Wrocławiu.

Aktywizacja zawodowa

Osoby bezdomne w ośrodkach zapraszane są na szkolenia, staże, spotkania z doradcami zawodowymi. Biorą także udział w projektach mieszkaniowych, takich jak np. Housing First, Droga do domu czy Trampolina, dzięki którym usamodzielniają się. Od dwóch lat Wrocław należy do Wrocławskiej Spółdzielni Socjalnej, która zatrudnia osoby z noclegowni. Malują, koszą trawniki, sprzątają mieszkania komunalne. Dzięki temu zaczynają płacić ZUS, podatki i długi.

MOPS zimą

Zimą pracownicy socjalni zbierają informacje o wolnych miejscach

Bezpłatne jadłodajnie

- Caritas Centrum Socjalne Archidiecezji Wrocławskiej, ul. Stowiańska 17, tel. 71 372 19 86
- Jadłodajnia przy Klasztorze Franciszkanów, al. Kasprowicza 26, tel. 71 327 35 93
- Fundacja Sancta Familia, ul. Monte Cassino 64, tel. 71 348 32 30

Bezpłatna odzież

- Polski Czerwony Krzyż, ul. Bujwida 34, tel. 71 328 02 54
- Polski Komitet Pomocy Społecznej, ul. Dubois 11/13, tel. 71 328 70 73; wydawanie odzieży – wtorek, godz. 10-14; porady prawne – czwartek, godz. 10-14.

Bezpłatna kąpiel w łaźni

- ul. Katedralna 7, tel. 71 327 13 16, pon., śr. i pt., godz. 6-14,
- ul. Małachowskiego 13, tel. 71 717 34 25

Bezpłatne ogrzewalnie

- Ogrzewalnia dla Osób Bezdomnych – Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta koło wrocławskie, ul. Gajowicka 62, czynna od 1.10.2022 do 30.04.2023, tel. 530 712 650; bezpłatna infolinia: 0 800 292 137.

Schroniska i noclegownie

- Stowarzyszenie Pomocy Ludzie Ludziom – Schronisko – Dom Socjalny dla mężczyzn, ul. Obornicka 58A, tel. 71 329 08 06,
- TPBA koło wrocławskie – schronisko dla kobiet, ul. Strzegomska 9, tel. 71 355 44 66,
- TPBA koło wrocławskie – schronisko dla bezdomnych mężczyzn, ul. Bogedaina 5, tel. 71 336 70 07, bezpłatna infolinia: 0 800 292 137,
- TPBA koło wrocławskie – noclegownia dla bezdomnych mężczyzn, ul. Małachowskiego 15, tel. 71 717 34 25,
- TPBA koło wrocławskie – schronisko dla bezdomnych mężczyzn w Szczodrem, ul. Trzebnicka 28, tel. 71 399 86 12,
- Stowarzyszenie Osób Bezdomnych „Nadzieja” – schronisko dla samotnych matek i rodzin z dziećmi, ul. Pieszycka 32, tel. 71 392 59 12,
- Stowarzyszenie „Plus Minus” – Schronisko dla osób bezdomnych – Dom Ciepła, ul. Reymonta 8, tel. 71 329 10 39,
- Stowarzyszenie „Pierwszy Krok” – Schronisko dla osób bezdomnych, ul. Jedności Narodowej 187a, tel. 71 342 00 68,
- Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej im. kard. Wyszyńskiego Schronisko dla Osób Bezdomnych – Centrum Wsparcia, ul. Lelewela 23/2, tel. 71 341 28 97,
- Stowarzyszenie Pomocy Akson – Schronisko dla bezdomnych kobiet – Dom dla kobiet, ul. Gliniana 28/30, tel. 71 367 14 15,
- Stowarzyszenie „Misja Dworcowa” – Dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, ul. Pomorska 16 b, tel. 71 321 05 50,
- Fundacja Homo Sacer – Schronisko dla bezdomnych mężczyzn – Dom Integracyjny, ul. Boya-Zeleńskiego 35, tel. 531 261 278

Bezpłatna infolinia, pomoc socjalna

- całonocowa bezpłatna infolinia dla osób potrzebujących pomocy Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego: 800 166 079
- pomoc socjalna: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół ds. Osób Bezdomnych i Uchodźców, ul. Zachodnia 3, pok. 1-8, tel. 71 78 23 584
- punkt informacyjny dla cudzoziemców: Infolink Wrocław, pl. Dominikański 6, pok. 13 od pon. do pt. w godz. 10-19.

Tunelem szybciej z Wrocławia do Pragi

Takiego tunelu jeszcze w Polsce poza terenami miejskimi nie wybudowano. Na drodze S3, w okolicach Lubawki i Kamienniej Góry na Dolnym Śląsku, powstaje tunel o długości 2,3 km. Równolegle do niego budowany jest drugi – długi na 320 m. Ta inwestycja to część nowej drogi szybkiego ruchu S3, która połączy Bałtyk z Czechami, wzdłuż zachodniej granicy Polski. Ostatni odcinek na Dolnym Śląsku ma być oddany w 2024 r.

Po planowanym otwarciu całej trasy S3 przejedziemy samochodem ze Świnoujścia aż do polsko-czeskiego przejścia granicznego w Lubawce lub w drugą stronę. Po oddaniu tuneli do użytku dojedziemy też szybciej i wygodniej z Wrocławia do Pragi. Ze stolicy Dolnego Śląska trzeba będzie jechać najpierw autostradą A4 do węzła pod Legnicą, gdzie trasa krzyżuje się z drogą szybkiego ruchu S3. Od Legnicy do granicy z Czechami pojedziemy już drogą z nowymi tunelami, a dalej po czeskich drogach do Pragi.

Koniec remontu torowiska na ulicy Świdnickiej

Dobiega końca remont torowiska tramwajowego na ul. Świdnickiej, na odcinku od Podwala do ul. Piłsudskiego. Dlatego od najbliższej niedzieli (27 listopada) planowane jest wprowadzenie zmian na liniach tramwajowych o numerach: 6, 7, 17, 20, 70 i 74.

Tramwaje linii 6, 7, 17 i 20 powrócą na swoją trasę, w obu kierunkach przez ul. Świdnicką. Natomiast tramwaje linii 70 będą kursowały w obu kierunkach na trasie: Poświętne – Dworzec Nadodrze – Nowowiejska – pl. Grunwaldzki – pl. Wróblewskiego – Pułaskiego – Dworzec Główny PKP – Piłsudskiego – Powstańców Śląskich – Hallera – FAT.

Zaś tramwaje linii 74 zostaną skrócone do przystanku „FAT” i będą kursowały w relacji Poświętne – FAT – Poświętne.

Trasa przez Popowice będzie zielona

Wzdłuż powstającej trasy tramwajowej, która połączy centrum miasta z Popowicami, trwa sadzenie kilkuset drzew. W połowie listopada pojawiły się tam również młode krzewy. Nową trasę tramwajową pojedziemy w maju 2023 roku.

W listopadzie na ul. Popowickiej posadzono różne gatunki krzewów, a także młode drzewa, wśród nich: dęby, klony i kasztanowce

Michał Kurowicki

Przez cały listopad na budowie trwa sadzenie młodych roślin. Wzdłuż inwestycji pojawiły się krzewy, takie jak: pęcherznice kalinolistne, śnieguliczki, berberysy, tawuły, rozplenice, rokitniki. Od kilku dni trwa też sadzenie drzew. Jako jedne z pierwszych wzdłuż ul. Starogrobłowej zasadzono klony. Wszystkich drzew ma być kilkaset.

– Wzdłuż trasy pojawi się ich ponad 230. Nasadzane będą: lipy drobnolistne w trzech odmianach, dęby szypułkowe, klony polne, robinie akacjowe, grusze drobnoowocowe, a także klon czerwony, grab pospolity, brzoza brodaw-

kowata, kasztanowiec pospolity, jarzab szwedzki czy jesion wyniosły – wylicza Krzysztof Świercz z Wrocławskich Inwestycji.

Przypomnijmy, że we wrześniu kilka kilometrów torowiska zostało obsadzonych odpornym na suszę i mróz rozchodnikiem, czyli rośliną charakteryzującą się mięsistymi i grubymi liśćmi. Dzięki temu przestrzeń pomiędzy i w okolicach torów cały rok będzie zielona.

Oprócz sadzenia młodych roślin, niedawno otwarto ważne skrzyżowanie, które jest częścią inwestycji. – Otwarcie skrzyżowania ulic: Jagiełły, Dmowskiego, Mieszkańskiej to milowy krok w budowie

trasy tramwajowej na Popowice. Właśnie stąd tramwaj z centrum będzie wyjeżdżał na Popowice. Ale równie ważne są zmiany, jakie zaszły na skrzyżowaniu dla kierowców, rowerzystów i pieszych – mówi Krzysztof Świercz.

Kierowcy jadący od strony Popowic jadą prosto w kierunku ulic Drobnera i Dubois. Dodatkowo korzystają z nowego pasa pozwalającego bezkolizyjnie skręcić w kierunku Kępy Mieszczańskiej. Kolejne trzy pasy ruchu pozwalają tam jechać prosto, a jeden umożliwia skręt w kierunku ul. Jagiełły. Rozbudowane zostały wloty i wyloty z Kępy Mieszczańskiej. Powstała także droga rowerowa po dwóch stro-

nach ul. Dmowskiego oraz przejazdu rowerowe przez skrzyżowanie. Oprócz tego namalowano kilka przejść dla pieszych. Teraz jednym z najważniejszych zadań, które pozostały do wykonania, to budowa torowiska tramwajowego na moście Dmowskiego.

Inwestycja jest współfinansowana z funduszy Unii Europejskiej. Jej koszt to ponad 222 mln zł. Powstający odcinek ma ok. 4 km i prowadzi ulicami: Dmowskiego, Długą, Starogrobłową i Popowicką. Po zakończeniu prac pojedziemy tramwajem z okolic Kępy Mieszczańskiej na osiedle Popowice i dalej istniejącą już linią na Kozanów i stadion Tarczyński Arena.

Samochody e-kontroli są już oznakowane

Samochody skontrolowały w ciągu trzech miesięcy 11 600 pojazdów

Zarząd Dróg i Utrzymania Miasta uruchomił system e-kontroli Strefy Płatnego Parkowania (SPP), a na wrocławskie ulice po raz pierwszy wyjechały dwa elektryczne nissany, które zaczęły skanować tablice rejestracyjne, wyłapując nieuczciwych kierowców.

Redakcja

Zgodnie z zapowiedziami po pierwszych trzech miesiącach testów, samochody e-kontroli zostały specjalnie oznakowane.

Wyposażone są w zestaw kamer oraz system pozycjonowania umieszczony na dachu, jak również w system przetwarzania i transmisji danych, które online sprawdzają, czy kierowca zaparkowanego w Strefie Płatnego Par-

kowania lub Śródmiejskiej Strefie Płatnego Parkowania pojazdu zapłacił za postój.

– Oznaczenia wyraźnie informują, że pojazdy należą do Zarządu Dróg i Utrzymania Miasta i wykonują czynności kontrolne w strefach. Dzięki temu, każdy mieszkaniec nie będzie miał już wątpliwości, do kogo należy pojazd i jaka jest jego funkcja – wyjaśnia Klaudia Piątek, rzeczniczka prasowa ZDiUM-u we Wrocławiu.

Dobiega końca budowa łącznika Alei Wielkiej Wyspy

Powstaje odcinek Alei Wielkiej Wyspy (AWW) pomiędzy ulicami Dembowskiego i Olszewskiego. Na nowym łączniku układana jest właśnie masa bitumiczna. Jeśli pogoda będzie sprzyjać, kierowcy pojadą nim jeszcze w tym roku. Trasa ułatwi komunikację pomiędzy Sępólnem a Biskupinem.

Michał Kurowicki

Budowa Alei Wielkiej Wyspy to jedna z najważniejszych inwestycji realizowanych obecnie we Wrocławiu. Jej zakończenie planowane jest w przyszłym roku. Wtedy to kierowcy, pasażerowie komunikacji miejskiej i rowerzyści zyskają wygodne połączenie pomiędzy Biskupinem a Sępólnem oraz ul. Krakowską i al. Armii Krajowej na Tarnogaju. Trasa będzie prowadzić nowymi mostami nad Odrą i Oławą, wiaduktami i drogami dojazdowymi.

Prace na ostatniej prostej

W drugiej połowie listopada ekipy budowlane pracują na odcinku AWW pomiędzy ulicami Dembowskiego i Olszewskiego, gdzie układane są kolejne warstwy masy bitumicznej. Jeśli pogoda dopisze, istnieje szansa, że kierowcy pojadą nowym łącznikiem do końca grudnia 2022 r. Dzięki temu przestanie być potrzebny ruch wahadłowy w okolicach powstającego właśnie skrzyżowania AWW z ul. Dembowskiego.

– Nowy łącznik to blisko 250-metrowy odcinek, który w docelowej organizacji ruchu połączy Sępólno z Biskupinem. Przy jezdni

Robotnicy właśnie pracują przy ul. Dembowskiego i Olszewskiego, gdzie układają asfalt i chodniki

powstaną dwukierunkowe drogi rowerowe i chodniki. Budowana jest również zatoka dla autobusów – wyjaśnia Krzysztof Świercz z Wrocławskich Inwestycji.

Wzdłuż powstającej właśnie części AWW zostaną posadzone lipy oraz krzewy. Ciekawostką jest, że pod tym odcinkiem alei, zgodnie z de-

cyzją środowiskową, powstały trzy tunele dla płazów i innych małych zwierząt. Głównie chodzi o migrujące w okolicach żaby.

Budowa kolejnych skrzyżowań

Po zakończeniu prac przy skrzyżowaniu ul. Dembowskiego

z AWW zaczną się roboty związane z budową kolejnego skrzyżowania. Tym razem pomiędzy AWW i ulicami Olszewskiego oraz Wróblewskiego. Znowu niezbędna będzie zmiana organizacji ruchu. Jednak dotyczyć ona będzie tylko kierowców. Bez zmian pozostanie za to trasa kursowania tramwajów ulicą Olszewskiego, ponieważ już

wcześniej Wrocławskie Inwestycje przebudowały wszystkie sieci podziemne pod remontowanym torowiskiem. Kolejnym skrzyżowaniem, które powstanie już w przyszłym roku, będzie krzyżówka AWW z ul. Mickiewicza.

Pną się w górę nowe mosty

Na powstających na AWW dwóch mostach także postępują prace. Na moście nad Oławą widać już całą stalową konstrukcję, pomalowaną na zielono, przeprawy. Do zabetonowania pozostaje przestrzeń pomiędzy łukami mostu. Natomiast most przez Odrę, który już latem połączył oba brzegi rzeki, ma już nowe wsporniki. Ich zadaniem jest podtrzymywanie dróg rowerowych i chodników, które wkrótce tam powstaną.

Cała AWW będzie składała się z dwóch mostów – przez Odrę i Oławę. Pierwszy będzie liczył 700 m, a drugi 350 m długości. Do tego w ciągu alei powstają dwa wiadukty i drogi dojazdowe.

Łączna długość AWW to blisko 3,4 km. Powstanie również 12,5 km chodników oraz 9,5 km ścieżek rowerowych. Koszt inwestycji to około 234 mln zł. Prace zostaną ukończone w 2023 r.

Nowe rondo turbinowe sposobem na korki

Nowe rondo we wsi Magnice w gminie Kobierzyce zastąpiło problematyczne skrzyżowanie z sygnalizacją świetlną. Powstało za pieniądze prywatnej firmy, która nieopodal buduje centrum logistyczne – Wrocław V Logistics Centre.

Błażej Organisty

Budowa ronda turbinowego w Magnicach (gmina Kobierzyce) rozpoczęła się w listopadzie ubiegłego roku. Wiosną 2022 ruszył jeden pas. Teraz przejezdne są wszystkie oraz dodatkowe – służące do ominięcia ronda.

Rondo działa jako skrzyżowanie ulicy Jesionowej z drogą krajową numer 8 (DK 8), łączącą Wrocław z Kłodzkiem. – Zastąpiło nieefektywne skrzyżowanie z sygnalizacją świetlną, które przez lata było jednym z najbardziej zakorkowanych miejsc w Polsce – twierdzi Pau-

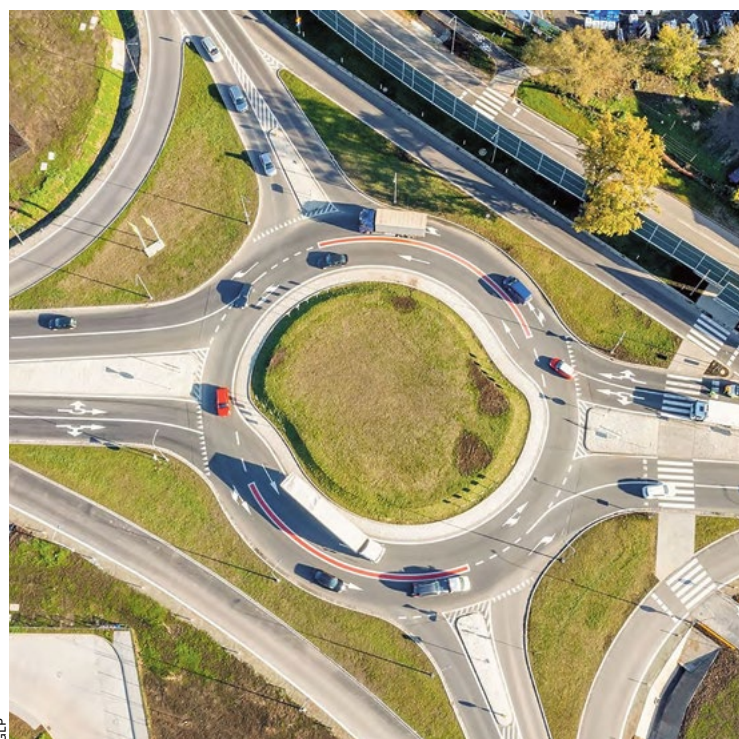
lina Kryńska z firmy GLP. Firma ta samodzielnie sfinansowała i wykonała rondo. Wydała na całą inwestycję około 18 mln zł.

– Przebudowa skrzyżowania to była konieczność. Od początku zwracaliśmy uwagę, że nie będzie efektywne i nie było. Było za to jednym z najbardziej zakorkowanych miejsc w Polsce. Na szczęście to już przeszłość. Sama budowa jest efektem partnerstwa gminy i inwestora. Na rzecz gminy wydano pozwolenie na budowę, natomiast koszty budowy sfinansował inwestor prywatny, który miał świadomość małej przepustowości skrzyżowania – mówi Piotr Ko-

peć, zastępca wójta w Kobierzycach.

W pobliżu ronda GLP buduje centrum logistyczne pod nazwą Wrocław V Logistics Centre. – Z bezpiecznej, zapewniającej płynny ruch infrastruktury drogowej w Magnicach skorzystają okoliczni mieszkańcy, tranzyt, a także firmy, które będą działać w centrum logistycznym GLP – argumentuje Paulina Kryńska.

Centrum logistyczne w Magnicach to bodaj największy projekt magazynowy realizowany obecnie w aglomeracji wrocławskiej. Docelowo powstaną tam budynki o łącznej pow. ok. 240 tys. mkw.

Z ronda w Magnicach (gm. Kobierzyce) korzystają już kierowcy

Tworzą obraz zdrowia wrocławian. Dołączysz?

Ruszył drugi etap projektu PICTURE. Zdrowie dwóch tysięcy osób objętych już projektem i 500 nowo wylosowanych przebadają zespół lekarzy Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu. Do programu zapraszane są dzieci urodzone w latach 2005–2012 i jeden z rodziców. Warto wyrazić zgodę, bo gra idzie o zdrowie.

Mirka Kuczkowska

PICTURE to projekt, który zakłada przebadanie 2500 wrocławian: 1250 dzieci i 1250 rodziców. Co dwa lata te same osoby zostaną poproszone o powtórzenie badań. Pierwsi uczestnicy już czekają na wyniki.

Populacja Wrocławia to ty

Osoby, które biorą udział w projekcie, są losowane przez Ministerstwo Cyfryzacji. Warunkiem jest odpowiedni wiek dziecka i zameldowanie we Wrocławiu. Zaproszenie wysyłane jest listem. Znajduje się tam numer telefonu, dzięki któremu można zarejestrować się na pierwszą wizytę do lekarza. Na tym etapie podaje się też adres e-mail do kontaktu.

Witold Hanak i jego 15-letni syn Michał pierwsze zaproszenie na badanie otrzymali w 2020 r. – Zgłosiłem się do PICTURE, bo chciałem wziąć udział w tak ważnym projekcie. Ciekawią mnie też wnioski z badań przeprowadzanych na przestrzeni lat. Dlatego teraz, gdy dostałem zaproszenie do kontynuacji, też się zgłosiłem – wyjaśnia.

Wywiad medyczny i badania

Uczestnicy zapraszani są na wizytę, podczas której lekarze przeprowa-

Witold Hanak i jego 15-letni syn Michał po badaniach dostali zalecenia: więcej ruchu i racjonalna dieta

dzać wywiad medyczny. – Lekarz pytał o historię naszych chorób, styl życia, sposób odżywiania. Było to dość szczegółowe pytanie. A potem pobrano nam krew – wyjaśnia Witold Hanak. – Wszystko trwa nie dłużej niż trzy godziny – dodaje.

Wykonywane badania:

- laboratoryjne z krwi, moczu

i kału, w tym morfologia krwi, poziom glukozy, hemoglobiny, kreatyniny, cholesterolu, elektrolitów i hormonu tyreotropowego (w skrócie zapisywanego jako TSH);

- antropometryczne, czyli budowa i skład masy ciała;
- diagnostyczne, np. EKG, spirometria, ciśnienie tętnicze, pomiar siły uścisku itp.

Zalecenia na przyszłość

Ankiety i wyniki badań analizują specjaliści z Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu. Liderem projektu jest otolaryngolog prof. Tomasz Zatoński.

W jego zespole są też lekarze specjalizujący się w chorobach cywilizacyjnych i pediatrii. – Podczas

badan kontrolnych nierzadko wychodzą nieprawidłowości, o których pacjenci nie mieli pojęcia. Najczęściej wykrywamy cukrzycę i nieprawidłowy poziom TSH. Ale wykryliśmy białaczkę u matki, która ciągle zmęczenie składała na karb wielu rodzinnych obowiązków – mówi dr Katarzyna Połtyn-Zaradna, manager i członek zespołu PICTURE.

Dwa tygodnie po badaniach uczestnicy otrzymują komplet wyników. Jeśli wyszło coś nie tak, zespół wskazuje, jakie badania należy powtórzyć lub do jakich specjalistów się udać. – My wraz z wynikami dostaliśmy rekomendacje: więcej ruchu i racjonalna dieta – mówi Witold Hanak. Jak przyznaje dr Połtyn-Zaradna: – Z roku na rok wzrasta liczba osób z zespołem metabolicznym, który grozi otyłością brzuszną i cukrzycą. Dietą i ruchem, zwłaszcza na początkowym etapie, można zupełnie znormalizować stan zdrowia.

Nie tylko badanie zdrowia

Głównym celem projektu PICTURE jest całościowe zbadanie zdrowia wrocławian i ustalenie, jak czynniki środowiskowe i styl życia na nie wpływają. A także uświadomienie, jak ważne są badania profilaktyczne.

Weekend za pół ceny: sprawdź, co zwiedzisz taniej

„Polska zobacz więcej – weekend za pół ceny” to kampania, dzięki której można skorzystać z wielu atrakcji w Polsce taniej. Zobacz, gdzie we Wrocławiu zaoszczędzisz od 25 do 27 listopada.

Redakcja

Dzięki Ministerstwu Sportu i Turystyki oraz Polskiej Organizacji Turystycznej dwa razy do roku można odwiedzić topowe Polskie atrakcje za połowę ceny. Właśnie trwa jesienna odsłona kampanii „Polska zobacz więcej – weekend za pół ceny”.

Co we Wrocławiu?

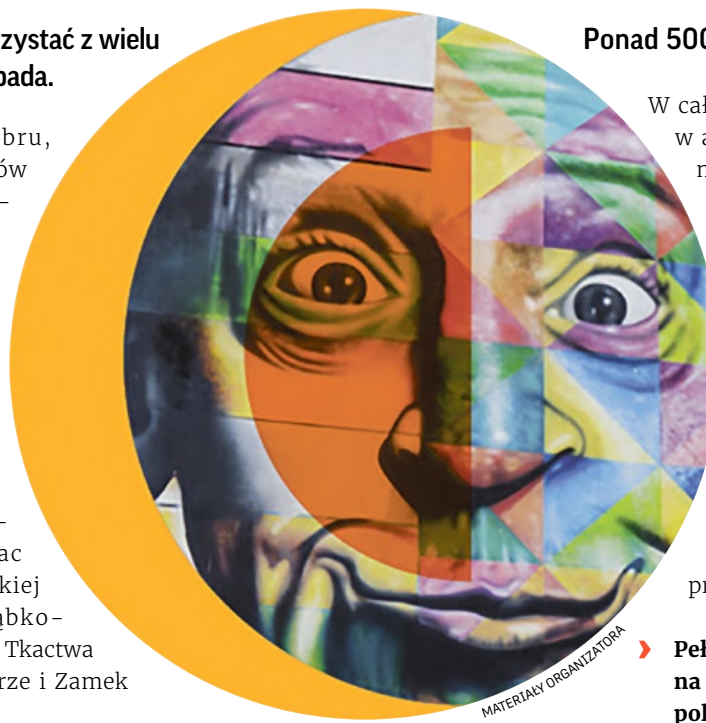
W naszym mieście w dniach 25–27 listopada taniej zwiedzimy Centrum Historii Zajezdnia i MovieGate: Muzeum światowego kina, zaoszczędzimy też na biletach do Narodowego Fo-

rum Muzyki czy noclegach w Art Hotelu i HP Park Plaza Hotel.

A w regionie?

Na Dolnym Śląsku specjalną ofertę przygotowały: Muzeum Porcelany i Zamek Książ w Wałbrzychu, Termy Cieplickie w Jeleniej Górze, Zamek Kliczków, Gospoda „Kruszyna”, Aquapark Sport Hotel w Świeradowie-Zdroju, Zamek na Skale w Trzebiezowicach, Twierdza Kłodzko, Interferie Sport Hotel Bornit w Szklarskiej Porębie, Park Dinozaurów w Szklarskiej Porębie, Agroturystyka pod Miotełką w Parku Krajobrazo-

wym Doliny Bobru, Muzeum Powozów Galowice, Podziemne Miasto Osówka, Sztolnie Walimskie, Huta Szkła Kryształowego Jula, Wieża Widokowa dawnego kościoła ewangelickiego w Złotym Stoku, Pałac Marianny Orańskiej w Kamieńcu Ząbkowickim, Muzeum Tkactwa w Kamiennej Górze i Zamek Grodno.

Ponad 500 miejsc w Polsce

W całej Polsce do udziału w akcji zgłosiło się 538 miejsc – to zarówno atrakcje turystyczne, zabytki, restauracje, gospodarstwa agroturystyczne, jak i hotele. Z ceny o 50 proc. niższej można skorzystać także w instytucjach kultury, obiektach sportowych oraz rezerwując usługi przewodnickie.

➤ **Pełna lista partnerów na stronie polskazobaczwiecej.pl**

Węglem brunatnym można, ale wcale się nie zaleca

Naprawdę wszystkim oprócz opon? O tym, czym możemy dzisiaj palić w piecu, a jakie paliwa nadal są surowo zabronione, a także o kontrolach spalania prowadzonych przez wrocławskich strażników z Waldemarem Forysiakiem, zastępcą komendanta Straży Miejskiej Wrocławia, rozmawia Bartosz Moch.

Na dworze coraz zimniej i znów zaczynamy martwić się o jakość powietrza. W dodatku ostatnio zrobiło się duże zamieszanie wokół tego, czym wolno, a czym nie wolno palić w piecu. Czy Straż Miejska Wrocławia dostrzega ten problem podczas rozmów z mieszkańcami?

Sezon grzewczy zaczął się stosunkowo niedawno, ale pytanie, czy faktycznie wolno palić wszystkim, oprócz opon, już się pojawia. Obecnie mamy kilka zgłoszeń dziennie od mieszkańców, że ktoś prawdopodobnie spala niedozwolone substancje. W pełni sezonu grzewczego takich zgłoszeń jest zwykle kilkadziesiąt każdego dnia.

To można ogrzewać dom węglem brunatnym czy nie można?

Tak – to tak naprawdę jedyna nowość w obecnym sezonie grzewczym. Możemy palić węglem brunatnym i „produktami pochodnymi wskutek obróbki termicznej węgla brunatnego lub węgla kamiennego”, takimi, jak koks czy kostki z miazgi z węgla kamiennego. To – w przypadku gospodarstw domowych – było do niedawna zabronione, ale na podstawie ustawy z dnia 29.09.22 o zasadach realizacji programów wsparcia przedsiębiorców w związku z sytuacją na rynku energii w latach 2022–2024 w okresie od 15.09.2022 r. do 30.04.2023 r. można takim węglem ogrzewać dom i mieszkanie. Nie jest to jednak zalecane.

Dlaczego?

Przede wszystkim jest to paliwo o małej efektywności grzewczej, dające niewiele ciepła. Dodatkowo palenie węglem brunatnym w nowoczesnych instalacjach może spowodować ich uszkodzenie lub zanieczyszczenie. Ten typ paliwa nadaje się do użytkowania w przypadku dużych instalacji, np. elektrociepłowni, a nie w warunkach domowych. Również pod kątem zanieczyszczeń powietrza taki węgiel generuje dużo więcej szkodliwych związków. Na ten moment nasze kontrole nie wy-

kazały, żeby wrocławianie spalali węgiel brunatny. A to dobrze wróży.

A jakie paliwa nadal są absolutnie zabronione?

To, co jest wymienione w wrocławskiej uchwale antysmogowej, czyli tzw. muły i flotokonzentraty węglowe oraz mieszanki produkowane z ich wykorzystaniem, węgiel kamienny w postaci sypkiej (o uziarnieniu poniżej 3 mm – przyp. red.) drewno, którego wilgotność wynosi powyżej 20 proc. Oczywiście nadal zabronione jest palenie odpadów: lakierowanego drewna, mebli, płyt, plastików, styropianów, ram okiennych i – oczywiście – opon.

Część polityków całkiem niedawno zachęcała: „Palcie wszystkim, z wyjątkiem opon”.

Te wypowiedzi traktuję jako lapsus językowy. Na szczęście jest już ustawa, która jasno wskazuje, co dopuszczono do spalania, a co nie. Palenie odpadami nadal podlega restrykcjom i jest zakazane. Dalej obowiązuje art. 191 ustawy o odpadach, który zabrania termicznego przekształcania odpadów poza spalarnią. Wrocławianie nie powołują się na te niefortunne wypowiedzi.

Największe niespodzianki znalezione przez strażników w piecach wrocławian?

Właściwie nie ma przedmiotu, którym eksperymetatorzy nie próbowaliby palić. Czasem są to podkłady kolejowe, ramy okienne, a bywa że i kości z rosołu.

Co robicie teraz, aby zadbać o przestrzeganie przepisów uchwały antysmogowej?

Prowadzimy stałe kontrole i akcje informacyjne dla mieszkańców. Reagujemy na zgłoszenia, ale także działamy według cotygodniowego planu kontroli dla poszczególnych wrocławskich osiedli. Podczas nich badamy, czy mieszkańcy nie palą niedozwolonymi substancjami,

PYTAMY O WROCŁAW

Waldemar Forysiak: – Zgłoszenia proszę wysyłać pod adres: interwencje@strazmiejaska.wroclaw.pl

ale także – w przypadku pieców bezklasowych i poniżej kat. 3 – przypominamy, że od 1.07.2024 kopciuchów nie będzie można użytkować. Przypominamy o tym, zostawiając na piecu specjalną naklejkę.

Gdzie możemy zgłaszać przypadki, gdy podejrzewamy, że sąsiad pali czymś, czym nie powinien?

Najlepiej e-mailem: interwencje@strazmiejaska.wroclaw.pl lub poprzez formularz ze strony www.wroclaw.pl/zielony-wroclaw/piece-to-nie-smietnik. Można także dzwonić pod numer 986. Kontrole prowadzimy zarówno z powietrza – dronem, jak i z łądu, odwiedzając mieszkańców. Zwłaszcza kontrole dronem pozwalają podczas godziny zbadać nawet kilkadziesiąt kominów. Podczas wizyt domowych możemy pobrać i sprawdzić próbkę popiołu. Osobom, które nie przestrzegają przepisów uchwały antysmogowej, grozi mandat do 500 zł lub, je-

żeli kierujemy sprawę do sądu, kara grzywny nawet do 5 tys. zł.

Czy kontrole przeprowadzacie losowo, czy według jakiegoś klucza?

Mamy plan kontroli, ale reagujemy też na bieżąco. Jeżeli więcej zgłoszeń dotyczy tego samego obszaru, to kontrolujemy go w pierwszej kolejności. Patrzymy także na potencjalną szkodliwość czynu. Jeżeli jest podejrzenie, że ktoś spala zabronione substancje i np. zatruwa nowo wybudowane osiedle, wówczas taka kontrola dostaje priorytet. Część kontroli powtarzamy, niektóre adresy odwiedzamy powtórnie. Ostatnio mieliśmy taki przypadek na Tarnogaju. Dopiero przy kolejnej wizycie okazało się, że mieszkaniec palił w piecu podkładami kolejowymi.

Jak wyglądają najświeższe statystyki kontroli SM zapobiegające złej jakości powietrza w mieście? W latach 2020–21 przeprowadziliśmy ok. 12,5 tys. kontro-

li w mieszkaniach i domach. W 2022 r. do 21 listopada to ponad 2600 kontroli. W poprzednich latach wystawiliśmy ponad 300 mandatów na łączną kwotę ponad 90 tys. zł. W tym mamy 60 mandatów na kwotę blisko 20 tys. zł i 15 350 skontrolowanych kominów z wykorzystaniem drona. Te liczby pokazują, że świadomość wrocławian rośnie. Akcja Zmień piec przynosi rezultaty, wrocławianie mają coraz lepsze i nowocześniejsze systemy grzewcze i są bardziej świadomi tego problemu. Choć syndrom palenia w piecu byle czym nie u wszystkich zniknął, dlatego dalej prowadzimy nasze działania.

Eksperymentatorzy próbują palić, czym się da. Czasem są to podkłady kolejowe, czasem ramy okienne, a bywa że i kości z rosołu.

Masz pomysł na rozmowę dotyczącą sprawy istotnej dla wszystkich wrocławian?

Napisz do nas! e-mail: biuletyn@araw.pl

Wrocław mówi **NIE** przemocy

Gdzie po pomoc?

■ **Niebieska Linia – Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie**
www.niebieskalinia.info
e-mail: niebieskalinia@niebieskalinia.info
tel. 800 120 002

■ **Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży**
www.fdds.pl
infolinia: 116 111
dyżury w języku ukraińskim pon. – pt. między godz. 14, a 18
https://edukacja.um.warszawa.pl/-/telefon-zaufania-pomaga-uchodzcom

■ **Stowarzyszenie Psychoedukacji i Terapii EVOLUTIO**
pon. – pt., czynne w godz. 10–18
e-mail: evolutio.stow@gmail.com
adres: ul. Legnicka 65
i ul. Strzegomska 55, pok. 203
tel. 731 450 926

■ **Telefon Zaufania**
tel. 538 579 554
Wrocławskie Centrum Zdrowia, pon. – pt., w godz. 8–20
Centrum Zdrowia Psychicznego, ul. Ostrowskiego 13c

■ **Ośrodek Interwencji Kryzysowej**
tel. 71 796 40 85
ul. Rydygiera 45 a
e-mail: stop.przemocy@mops.wroclaw.pl
Pomoc całodobowa dla osób doświadczających przemocy – schronienie, pomoc psychologiczna, pomoc prawną.

■ **Fundacja NON LICET**
tel. 572 108 352
e-mail: fundacja@nonlicet.pl
ul. Stalowa 6 a
www.nonlicet.pl

■ **Centrum Praw Kobiet**
tel. 71 358 08 74
e-mail: cpk_wroclaw@cpk.org.pl
ul. Ruska 46A / 307

Wrocław nie zapomina o tych, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji. Przeżywają dramaty często za zamkniętymi drzwiami, po cichu... czego nie widzą inni. Ci, którzy doświadczają przemocy, są jej świadkami lub sprawcami – a nie chcą już nimi dłużej być – podpowiadamy, gdzie skorzystać z pomocy profesjonalistów. Jak co roku pod koniec listopada startuje miejska kampania dotycząca przeciwdziałaniu przemocy. Co robić, by nasza codzienność była od niej wolna?

Redakcja

Data rozpoczęcia kampanii nie jest przypadkowa – 25 listopada obchodzony jest Międzynarodowy Dzień Eliminacji Przemocy wobec Kobiet. W tym roku akcja skupia się głównie na dzieciach. To od nich wszystko się zaczyna. To one potrzebują naszej największej uwagi, opieki, wsparcia, bezpieczeństwa.

Czego potrzebują dzieci?

Mali wrocławianie zostali zapytani: co jest dla nich ważne, czego od nas, dorosłych, rodziców, oczekują? Jakimi dorosłymi mamy dla nich być? Z tego, co dzieci powiedziały, powstała kampania. Dla nas dorosłych, gdzie nauczycielami stały się dzieci.

W jej ramach zaplanowano liczne działania w przestrzeni miejskiej i w internecie. W formie grafik, spotów, filmików pojawiają się przesłania dzieci, ich prośby do nas, ich potrzeby. Żebyśmy dawali sobie nawzajem to, czego potrzebujemy, żeby w naszych rodzinach, w naszej codzienności nie było przemocy. Jeśli zobaczysz plakat lub spot na przystanku czy w tramwaju – nie odwracaj głowy. Spójrz, przeczytaj i zastanów się,

Czekam, aż do mnie powiesz:

może się pobawimy?

czy w twoim najbliższym otoczeniu ktoś nie potrzebuje pomocy? Czy słowa dziecka nie są ignorowane?

We Wrocławiu mamy wiele organizacji, które służą wsparciem w zasadzie każdego rodzaju. Od rozmowy, konsultacji, przez pomoc psychologiczną, terapię i bezpieczne schronienie. Jeśli masz wątpliwości, czy to, czego doświadczasz, co widzisz, co się dzieje w twoim życiu, otoczeniu to przemoc, jeśli coś cię niepokoi i czujesz, że coś jest nie tak – porozmawiaj z osobą, która może ci pomóc spojrzeć na to z boku (patrz – lista).

Jak być rodzicem, którego potrzebują?

Jak pomóc małemu dziecku wyjść ze złości? Jak się zatrzymać w swojej złości na dziecko? Jak wspierać dziecko w uczeniu się własnych granic? Jak budować poczucie własnej wartości u dziecka? Jak i kiedy wprowadzać telefon i komputer w życie dziecka? Oto kilka pytań, na które odpowiadają panie psycholog Dorota Blumczyńska i Karla Orban. Podcasty będzie można zobaczyć na YouTube: **Wrocław TV**.

Wydarzenia

Urząd Miejski Wrocławia, wspólnie pracując z organizacjami i instytucjami, organizuje różne edukacyjne formy wsparcia z możliwością skorzystania osobiście, telefonicznie czy online.

Webinar – Kiedy dziecko zgłasza przemoc

Co się dzieje, kiedy dziecko zgłasza przemoc? Jakie w tej sytuacji mają

Dobrze, żebyś mi czasem powiedział:

lubię się z Tobą wygłupiać

Wrocław miasto spotkań

Dobrze, żebyś mi czasem powiedział:

jesteś wyjątkowy

w której wobec rodziców, opiekunów zachodzi podejrzenie, że mogą stosować przemoc wobec dziecka, mogą oni reprezentować interes małoletniego? Czy i kiedy służby mogą

staw społecznych i rodzicielskich. Edukacja chłopców w obszarze poznawania własnych uwarunkowań, doświadczeń, przekonań i stereotypów wpływających na postawy oraz przeciwdziałania przemocy – w tym ze względu na płeć. Dlaczego istnieje potrzeba takiej edukacji? Czy edukacja chłopców przyczyni się do zmniejszenia występowania zjawiska przemocy w rodzinie? Jaka jest rola mężczyzny w kształtowaniu postaw społecznych i rodzicielskich? Czy tylko mężczyźni są sprawcami przemocy w rodzinie? Czy podejmowanie interwencji wobec stosujących przemoc jest skutecznym działaniem w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie? Te i wiele innych pytań padnie podczas debaty. Zapisy na zi@mops.wroclaw.pl (w temacie trzeba wpisać Debata). Liczba miejsc jest ograniczona. Debata odbędzie się 2.12.2022 od godz. 10 do 15 w Dolnośląskiej Szkole Wyższej, ul. Strzegomska 55, sala nr 111.

Szkola bez przemocy

Dziecko zazwyczaj nie jest gotowe do rozmowy o doznawanej przemocy. Obawia się reakcji sprawcy. Boi się o siebie oraz o inne osoby w rodzinie (np. drugiego rodzica, rodzeństwo). Informuje o przemocy w sposób adekwatny do jego wieku i stanu psychicznego. Należy reagować nawet wtedy, gdy informacje przekazywane przez dziecko sprawiają wrażenie nieprawdopodobnych. Za każdym razem należy uważnie słuchać to, że po zainicjowaniu działań przez pracownika oświaty wobec dziecka i jego rodziny może być ono

Dobrze, żebyś mi czasem powiedział:

kocham Cię

Męskim głosem – debata

To debata o roli mężczyzny w kształtowaniu po-

nieobecne w szkole lub placówce oświatowej. Zainteresowanie przedstawiciela oświaty sprawami rodzinnymi dziecka może zostać odebrane jako ingerowanie w sprawy rodzinne, które chcą ukryć. Oprócz nieobecności dziecka w szkole, może to powodować także niechęć rodzica lub opiekuna do przedstawicieli placówki. O tym i o innych ważnych sprawach w roli oświaty w zakresie reagowania na przemoc wobec dzieci będzie spotkanie z dyrektorami i pedagogami wrocławskich żłobków, przedszkoli i szkół. Spotkanie jest zamknięte – odbędzie się 8.12.2022, od godz. 10 do 13 w Kinie Nowe Horyzonty. Organizatorami są: Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Departament Edukacji, Wydział Promocji Miasta, Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych.

Dowiedz się

To punkt informacyjny dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie lub zagrożonym występowaniem przemocy. Będzie można dowiedzieć się tam, w jaki sposób uzyskać pomoc w sytuacji występowania przemocy w rodzinie, jakie są możliwe rozwiązania tej trudnej sytuacji, gdzie szukać pomocy, jakie uprawnienia przysługują osobom pokrzywdzonym przemocą. Poradę będą udzielali przedstawiciele Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i Komendy Miejskiej Policji – specjaliści z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Punkt będzie działał w siedzibie Zespołu Interdyscyplinarnego przy ul. Rydygiera 43a: 28.11, 1.12, 5.12 i 8.12, od godz. 15 do 18. Umów się na spotkanie, wysyłając e-mail na zi@mops.wroclaw.pl (w temacie podając Punkt).

➤ **Więcej na**
www.wroclaw.pl/
bez-przemocy

■ **Stowarzyszenie INTRO**
tel. 881 220 440
www.kampaniaprzemoc.pl
e-mail: intro@psychotekst.pl
pl. Macieja 4/5/6.

■ **Dobro w sieci**
tel. 538 579 519
czynny w środę w godz. 16–18
e-mail: dobrowsieci@wcrs.pl
Projekt dla osób doświadczających cyberprzemocy, cyberuzależnień.

■ **Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie**
ul. Rydygiera 43a, 50–248 Wrocław
tel. 71 78 23 591
e-mail: zespol.interdyscyplinary@mops.wroclaw.pl
pon. – pt. w godz. 7.30–15.30
zi.mops.wroclaw.pl.

■ **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej**
ul. Strzegomska 6, Wrocław
sekretariat@mops.wroclaw.pl
Zespoły Terenowej Pracy Socjalnej – oddziały MOPS:
mops.wroclaw.pl/kontakt/
kontakt#ztps.

■ **Centrum Blue Dot**
ul. Braniborska 40, Wrocław
(otwarte pon. – pt. w godz. 8.30–16.30)
www.wroclaw.pl/dla-mieszkanca/
pomoc-rzeczowa-dla-uchodzcow
Oferuje bezpieczne przestrzenie, natychmiastowe wsparcie, usługi dla kobiet, mężczyzn i dzieci uciekających z Ukrainy. Bezpłatna pomoc.

■ **Fundacja Ukraina**
wsparcie informacyjne dla migrantów z Dolnego Śląska
link: https://fundacjaukraina.eu/infopunkt-i-konsultacje-doradcow-i-specjalistow/
tel. 571 330 203 – kontakt z Fundacją Ukraina w godz. 10–15.

■ **112 telefon alarmowy**
To numer alarmowy, bezpłatny i dostępny na terenie całej Unii Europejskiej zarówno z telefonów stacjonarnych, jak i komórkowych. Numer alarmowy 112 można wybrać z telefonu nieposiadającym karty SIM.

Kustronia – nowa ulica na Ołtaszynie

Mieszkańcy wrocławskiego Ołtaszyna mogą już korzystać z nowych ulic Józefa Kustronia i gen. Marii Wittek. Budowę ul. Kustronia zrealizował Dom Development za ponad 2 mln zł. Z kolei inwestycja na ul. Wittek została sfinansowana przez UMW i mieszkańców w ramach Programu Inicjatyw Lokalnych za niemal 1 mln zł. Ul. Kustronia o długości blisko 400 m połączyła ul. gen. Wittek z ul. Obrońców Poczty Gdańskiej, co pozwoli usprawnić ruch na osiedlu. Aby zwiększyć bezpieczeństwo mieszkańców, na nowej drodze zainstalowano progi zwalniające i energooszczędne oświetlenie.

Na mikołajki idź po pomysł na Nadodrze

Nie masz pomysłu na świąteczne prezenty? Jest na to sposób! Wpadnij 3 grudnia na ul. Łokietka 5 na targi lokalnego rzemiosła Moda na Nadodrze. Będzie tam można kupić dzieła twórców z Wrocławia: wyjątkową ceramikę, rośliny i dekoracje świąteczne, ubrania – zarówno vintage, jak i lokalnie projektowane i szyte, szklaną biżuterię, ciepłe nakrycia głowy, a nawet plakaty, grafiki i obrazy. Moda na Nadodrze to kameralne targi rzemiosła z kilkuletnią tradycją. Dają młodym artystom możliwość pokazania swoich prac po raz pierwszy. Infopunkt Nadodrze – ul. Łokietka 5/1, sobota 3 grudnia, w godz. 11–20.

Oporów ma nowy sklep

Awicenny 45 – pod takim adresem sieć ALDI otworzyła swój 11 sklep spożywczo-przemysłowy we Wrocławiu, tym razem na Oporowie. Powierzchnia nowego dyskontu wynosi ok. 1500 mkw. Parking przed sklepem ma miejsca dla osób niepełnosprawnych i rodzin z dziećmi. Sklep jest otwarty od pon. do sob. w godz. 6–22, a w niedziele handlowe w godz. 9–20.

PRZEDMIEŚCIE OŁAWSKIE

Dlaczego planszowa lepsza niż komputerowa?

Logiczne myślenie, łączenie faktów, zastosowanie informacji w życiu. Stowarzyszenie Druga Runda zaprasza na planszówki do Wszystko GRA! na Dworcową. Dla rodziców to zajęcia bezpłatne.

Anna Aleksandrowicz

Człowiek to istota społeczna – odkrył to już Arystoteles. Okres izolacji w pandemii pokazał, że ciągnie nas do ludzi. – Dzieci szczególnie mocno lubią przebywać ze swoimi rówieśnikami – zauważa Maciej Smiatacz, prezes Stowarzyszenia Druga Runda, które prowadzi Klubowe Centrum Aktywności Wszystko GRA! przy ul. Dworcowej. – Rzecz w tym, aby ten czas spędzały przyjemnie i pożytecznie – podkreśla.

Stowarzyszenie Druga Runda stawia na planszówki. Jego instruktorzy prowadzą zajęcia z rozgrywek w SP 10 przy ul. Inflanckiej, w Zespole Szkół nr 10 przy ul. Wilanowskiej i w SP 98

Zapisy na zajęcia planszówkowe i dodatkowe informacje: zajecia@drugarunda.pl, tel.: 691 698 282

przy ul. Sycowskiej. Młodzi z klas 1–5 lubią gry rodzinne, takie jak Carcassone, Jungle, Kraina Snów. Szósto-, siódmo- i ósmoklasiści, a także młodzież licealna woli strategiczne, przygodowe i ekonomiczne (Talisman, Zamki Burgundii, Wyższe napię-

cie). Zdaniem specjalistów granie w planszówki nie tylko uczy logicznego myślenia, czytania ze zrozumieniem, łączenia faktów, ale też wypowiedzania się w sposób zrozumiały dla innych, wystąpień publicznych. – Komunikatory zubażają przekaz, nie

uczą mowy ciała – przekonuje Smiatacz. I zaprasza do zapisów KCA Wszystko GRA! na Dworcową 10 na bezpłatne rozgrywki planszówkowe w pon. i śr. w godz.: 17.15 – 19.15. Gmina Wrocław na dofinansowanie tych zajęć przeznacza ponad 160 tys. zł rocznie.

MAŚLICE

Dzielnik Wrocławski przez październik na zawsze

Dzielnik Wrocławski – miejsce, w którym można zostawić niepotrzebne, choć w dobrym stanie rzeczy, a wziąć inne – miał działać na Maślicach tylko przez październik. Ale pomysł tak spodobał się mieszkańcom, że Dzielnik zostanie na stałe.

Idea mobilnego freeshopu: zostaw coś swojego i weź coś dla siebie

Robert Migdał

Przez cały październik Dzielnik działał w budynku Centrum Aktywności Lokalnej przy ul. Suwalskiej 11 – był to drewniany regał – to on służył do wymiany rzeczy między mieszkańcami.

W listopadzie Dzielnik powędrował z Maślic na Kowale na ul. Ełcką. – Ale tak się u nas dobrze przyjęło, że jako radni osiedlowi ufundowaliśmy regał, tak by Dzielnik był już przy ul. Suwalskiej 11 na stałe – opowiada Sławomir Czerwiński z RO Maślice.

Regulamin korzystania z Dzielnika Wrocławskiego jest prosty:

- Dzielnik Wrocławski to inicjatywa społeczna, która powstała

po to, by ograniczyć liczbę wyrzucanych przedmiotów.

- Zabierz to, co może Ci się przydać. Nie musisz nic zostawiać w zamian.
- Zostaw przedmioty, które nie są już dla Ciebie przydatne. Nie zostawiaj przedmiotów wielkogabarytowych (np. mebli), leków, żywności czy przedmiotów niebezpiecznych (np. noże).
- Pamiętaj, aby zostawiać przedmioty w stanie, który umożliwia ich dalsze użytkowanie.
- Nie przynosz rzeczy brudnych czy zniszczonych. Przedmioty poukładaj samodzielnie na półkach. Nie zostawiaj ich w workach czy kartonach.

Oxford docenia Wrocław, Wrocław myśli o Kijowie

Wrocław nawiązał już partnerstwo z 16 miastami z całego świata i planuje jeszcze w tym roku poszerzyć to grono. O korzyściach ze współpracy zaprzyjaźnionych miast Sergiusz Kmiecik, przewodniczący Rady Miejskiej Wrocławia, który w listopadzie złożył wizytę władzom Oxfordu, opowiada Mirce Kuczkowskiej.

Idea miast partnerskich narodziła się w 1947 r., gdy niemiecki Ludwigsburg nawiązał kontakt z francuskim Montbéliard. Pan wrócił właśnie z uroczystości Remembrance Day, czyli dnia zakończenia I wojny światowej z Oxfordu....

Byliśmy gośćmi burmistrza i rady miejskiej Oxfordu, ale na uroczystościach byli obecni też burmistrz Lejdy w Niderlandach i wiceburmistrzowie Grenoble we Francji i Bonn w Niemczech.

Jakie są Pana wrażenia z wizyty?

Oxford to magiczne miejsce. W murach niemal każdego budynku czuje się wieki historii. I choć miasto jest inaczej pomyślane niż Wrocław, to jest tak samo otwarte. Każdy wrocławianin poczuje się tam dobrze.

Jaki jest cel wizyt organizowanych w ramach partnerstwa miast?

Partnerstwa między miastami polegają głównie na dzieleniu się dobrymi praktykami. To cenne doświadczenie dla obu stron. Jako miasta mamy różne spojrzenia nie tylko na samorząd, ale też na zasady funkcjonowania naszych lokalnych społeczności.

Czy Pana coś zaskoczyło?

Bezproblemowość Brytyjczyków, a także fakt, że są obszary, które działają u nas znacznie lepiej niż w Oxfordzie.

Sergiusz Kmiecik, szef Rady Miejskiej Wrocławia: – Partnerstwo miast to cenne doświadczenie dla obu stron

Na przykład?

Transport publiczny, choć wiele osób mylnie uważa, że jest inaczej. Radni Oxfordu mówią, że miasto ma duży problem z transportem. Komunikacja publiczna jest tam całkowicie w prywatnych rękach. A ponieważ przedsiębiorcy kierują się głównie chęcią zysku, tak modyfikują trasy i rozkłady, żeby zoptymalizować zysk, a nie służyć obywatelom. To zupełnie przeciwna filozofia do naszej, gdzie transport organizowany jest w ramach spółki komunalnej.

A jeśli chodzi o środowisko akademickie?

Nasze systemy szkolnictwa wyższego różnią się od siebie diametralnie. Dlatego im więcej będzie kontaktów między wrocławskimi uczelniami a oksfordzkimi college'ami, tym lepiej. Należy jednak podkreślić całkowitą autonomię władz wrocławskich uczelni w tej kwestii.

Partnerstwo Oxfordu i Wrocławia zostało nawiązane w 2018 r. Co zyskujemy z tej współpracy?

Postawiłbym to pytanie inaczej, a mianowicie: co zyskał Oxford, wychodząc z inicjatywą nawiązania partnerstwa.

Dlaczego zatem Oxford wybrał akurat Wrocław?

Myślę, że z dwóch powodów. Władze Oxfordu, wiedząc o Brexicie, szukały miasta z dobrą marką, aby pokazać, że nie chcą zerwania kontaktów z Europą kontynentalną. Duże znaczenie miało też to, że Wrocław jest ważnym ośrodkiem

akademickim. Studenci tworzą potężną siłę, która tworzy przyszłość naszego miasta i naszego regionu. Rozwój Wrocławia został dostrzeżony z Oxfordu.

A co my, jako miasto, zyskujemy na partnerstwie z Oxfordem?

Na partnerstwo miast warto patrzeć z szerszej perspektywy. Wrocław jest partnerem również dla Lwowa. Przed wojną w Ukrainie nasze stosunki też opierały się głównie na wizytach i wspólnych rozmowach. Ale teraz wspieramy naszych przyjaciół ze Lwowa konkretnymi działaniami w tej niedoli, w jakiej się znaleźli. Robimy to, pomagając mieszkańcom Lwowa, którzy chcą osiedlić się we Wrocławiu, jak i świadcząc pomoc tam, na miejscu. Ponieważ mamy to szczęście, że jesteśmy w strefie pokoju, nasze partnerstwo z Oxfordem możemy pielęgnować wzajemnymi wizytami, wspólnym świętowaniem, wymianą doświadczeń i myśleniem o przyszłości. Nie musimy działać jak w sytuacji kryzysowej.

Wrocław nawiązał partnerstwo już z 16 miastami. Czy jest w planach poszerzenie tego grona?

Tak. Na najbliższą sesję Rady Miejskiej Wrocławia trafi projekt zawiazania partnerstwa z Kijowem. Będzie to realizacja wniosku sprzed lat. Teraz radni zdecydują, czy to partnerstwo zostanie nawiązane. Liczę, że ten wniosek zostanie zaakceptowany jednogłośnie.

W V LO świętują 25-lecie matury międzynarodowej

Ponad 1200 uczniów, blisko 60 nauczycieli, 1200 dyplomów maturalnych International Baccalaureate uznawanych w 160 krajach na świecie. W V LO przy ul. Kuronia fetują ćwierćwiecze międzynarodowego programu IB Diploma. Do programu IB ma dołączyć SP 108 przy ul. Chrobrego.

Redakcja

IB Diploma to międzynarodowy program maturalny w kl. III i IV polskiego liceum. Jego uczniowie wybierają 6 przedmiotów: język ojczysty, matematykę, język obcy i przedmioty z grup nauk społecznych i przyrodniczych. Wszystkie zajęcia (z wyjątkiem oczywiście polskiego) prowadzone są po angielsku, w którym uczniowie piszą też matury.

Obecnie szkoła oferuje swoim uczniom 10 przedmiotów w języ-

ku angielskim. – Nauka języków obcych jest dla mnie szansą na poszerzenie horyzontów, a w przyszłości także na pracę w międzynarodowym zespole – uważa Zofia Dobrowolska z maturalnej klasy IB w V LO.

Program IB ma ruszyć także w SP nr 108 przy ul. Chrobrego. Jeśli do tego dojdzie, wrocławska podstawówka będzie pierwszą w kraju publiczną szkołą podstawową realizującą międzynarodowy program International Baccalaureate Primary Years Programme.

– Od dwóch lat, odkąd jesteśmy placówką kandydującą, w kl. I-IV prowadzimy część zajęć po angielsku lub „przemycamy” angielskie zwroty podczas lekcji – wyjaśnia Stanisław Socha, dyrektor SP nr 108. Dzieci uczą się też pracy w zespole, patrzenia na świat z różnych perspektyw i rozwijania umiejętności komunikacyjnych.

W kwietniu 2023 r. placówkę odwiedzi komisja z IB. Jeżeli jej raport będzie pozytywny, SP nr 108 zostanie wpisana na oficjalną listę IB World Schools.

„Piątka” jest jedną z 70 szkół z międzynarodową maturą w Polsce, ale jedyną publiczną we Wrocławiu

Kochają te kudłate i łaciate. Te, co skaczą i fruważą

Po raz siódmy wręczono Wrocławskie Serca dla Zwierząt. Tym samym kolejna tabliczka z nazwiskiem laureata ozdobiła trybunę główną toru na Partynicach. A na niej nazwisko dr Iwony Gottfried, wrocławskiej badaczki nietoperzy.

Redakcja

Organizatorem plebiscytu, w którym wrocławianie wskazują zasługujące na miano przyjaciół zwierząt osoby prywatne, nieformalne grupy, stowarzyszenia czy fundacje, jest Biuro Wrocław Bez Barier przy współpracy ARAW-u i portalu miejskiego www.wroclaw.pl.

Walczy o nietoperze

W tym roku kandydatów było 17. Finał jak zwykle odbył się na Wrocławskim Torze Wyścigów Konnych – Partynice. 19 listopada Barbara Borzymowska, przewodnicząca Kapituły odznaczenia i pełnomocnik prezydenta miasta ds. zwierząt, ogłosiła, że nagrodzona zostaje dr Iwona Gottfried.

To wrocławska badaczka zasłużona w aktywnej ochronie niezwykłych ssaków – nietoperzy. Wspiera wszelkie działania, które temu służą, m.in. monitorując kolonie oraz pomagając tym zwierzętom w potrzebie. Leczy

„Rodzinna” fotografia na tle trybuny na partynickim torze z nowymi tabliczkami to miła tradycja Wrocławskiego Serca dla Zwierząt

je, rehabilituje i przywraca te cenne ssaki naturze. Uczestniczy i współprowadzi spotkania edukacyjne, jak Wrocławski Festiwal Nietoperzy. Udziela się na rzecz stworzenia nietoperzom nowych schronień, uczestniczy w ogólnopolskim liczeniu zimujących nietoperzy.

Są też wyróżnieni

- 4 ŁAPY WROCŁAWIA – stowarzyszenie pomagające zwierzętom wymagającym opieki,

których właściciele nie chcą lub nie potrafią pomóc.

- Angelika Kimbort – radczyni prawna, która od wielu lat działa pro bono na rzecz ochrony praw zwierząt.
- Stowarzyszenie Ochrony Zwierząt EKOSTRAŻ – od 2010 r. pomaga zwierzętom skazanym na cierpienie.
- Michał Hamela – fantastycznie udowadnia, że zwierzę nie musi być piękne i zdrowe, by je mocno kochać, opiekując

się adoptowanymi i chorymi pupilami.

- Igor Tracz – ośmiokrotny mistrz świata w psich zaprzęgach, właściciel 15 psów, czynny sportowiec, od wybuchu wojny w Ukrainie zorganizował ponad 30 konwojów humanitarnych z pomocą dla zwierząt i ludzi, w tym walczących żołnierzy, z terenów ogarniętych wojną.

Internauci zdecydowali, że ich nagrodę otrzyma Małgorzata Szablowska – twórczyni domu tym-

czasowego dla zwierząt „Za moimi drzwiami”.

Laureat miejskiego odznaczenia otrzymał okolicznościowy dyplom, specjalną tabliczkę na WTWK – Partynice i jej miniaturę oraz bon na zakup karmy dla zwierząt w wys. 1000 zł. Wyróżnieni otrzymali dyplomy oraz bony na zakup karmy w wys. 300 zł. Laureat Internautów otrzymał okolicznościowy dyplom oraz bon w wys. 400 zł.

➤ Więcej na wroc.city/Serce22

ZDiUM i EKOSTRAŻ w życzliwej akcji dla zwierząt

Nie tylko psy i koty, ale także jeże potrzebują życzliwego wsparcia

Już 26 listopada EKOSTRAŻ i Zarząd Dróg i Utrzymania Miasta zapraszają na pl. Teatralny 5 do Mediateki, by zrobić coś dobrego dla zwierząt. Podpowiadamy, co w programie.

Redakcja

Z okazji Dnia Życzliwości, który obchodzony jest 21 listopada, Zarząd Dróg i Utrzymania Miasta wraz z EKOSTRAŻĄ postanowiły pochylić się także nad losem potrzebujących psów i kotów, skrzywdzonych jeży, a także innych zwierząt, które żyją razem z nami – w ogrodach, parkach i na osiedlach. I zachęcają innych hasłem: Pokażmy, że również dla nich potrafimy być życzliwi!

Z tej okazji te dwie instytucje zaplanowały na 26 listopada wydarzenie w Mediatece. W programie: warsztaty edukacyjne prowadzone przez wolontariuszy EKOSTRAŻY, zajęcia plastyczne

dla dzieci oraz wspólne wypłatanie zabawek dla psów.

Podczas wydarzenia będzie można wesprzeć potrzebujące zwierzęta z EKOSTRAŻY, poznać zasady adopcji i dowiedzieć się, jakie zwierzęta szukają właśnie domów.

Plan wydarzenia

- godz. 11.30 Jeżowy ekowarsztat, będą ścinki, kolorowe papiery, gazety, szyszki, liście
- godz. 12 Warsztat pierwszej pomocy dla zwierząt domowych
- godz. 12.30 Akcja złożów życzenia! Napisz, narysuj, namaluj,

czego życzysz zwierzętom z okazji Dnia Życzliwości!

- godz. 13 Życzliwi dla jeży. Jak pomagać kolczastym dzikusom?
- godz. 13.30 Warsztat plastyczny z jeżami
- godz. 14 Jak życzliwym być dla psa? Podstawy komunikacji i bezpiecznego kontaktu z psem

W godz. 10–15 będą trwały również warsztaty plastyczne oraz warsztaty tworzenia zabawek dla psów.

Wydarzenie jest bezpłatne, nie obowiązują na nie zapisy.

➤ Szczegóły na wroc.city/ZyczliwieDlaZwierzat

Zna Wrocław, jak nikt inny, ale ciągle mu mało

Siwego mężczyznę z wąsami z przypiętą do kurtki blachą przewodnika do niedawna można było spotkać na wrocławskim Rynku czy przed katedrą, gdy oprowadzał wycieczki. Dziś Bronisław Zathey, 82-letni nestor przewodników wrocławskich, już tego nie robi. Ale duch pilota wycieczek w nim nie zgaś. Cały czas czyta książki o Wrocławiu i okolicy, uzupełnia wiedzę, szkoli młody narybek Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego, wyklada i pisze artykuły.

Weronika Kita

– Zdrowie już nie to, co kiedyś – odpowiada zapytany o to, dlaczego już nie oprowadza wycieczek.

Choć bardzo to lubi i wie, że nadal ma wiele do przekazania, to wędrowanie przez 5–6 godzin ulicami miasta, jest już zbyt wyczerpujące. Trzeba mieć nie tylko dobrą kondycję, ale jeszcze przez cały czas należy mówić. W autokarze, podczas wycieczki, we wnętrzach zabytków i innych miejscach. Po prostu głos przewodnikom siada. Pan Bronisław dodaje, że teraz jest już lepiej, bo są mikrofony. Sprzęt ułatwia pracę. Ale wiedzy nie zastąpi.

– To jest podstawa – podkreśla. I chodzi nie tylko o wiadomości historyczne, informacje o zabytkach i ludziach, ale także o szczegóły dotyczące na przykład mody sprzed lat, menu w restauracjach czy pogody podczas oblężenia Wrocławia. Nigdy nie wiadomo, o co zapyta ktoś z wycieczki.

Niezwykła podróż w czasie

– Przewodnik musi się dostosować. Inaczej oprowadzam przedszkolaków, inaczej architektów czy nauczycieli – wyjaśnia pan Bronisław. Na pytania nie może odpowiedzieć: Nie wiem. – A nawet, jak nie wiem, to muszę szybko coś wykombinować – odpowiada ze śmiechem.

Pomaga w tym czytanie starej prasy czy dawnych wydawnictw. Wiele faktów pamięta z własnego życia. Choćby postawienie pomnika Aleksandra Fredry na wrocławskim Rynku w 1956 roku. Najbardziej we Wrocławiu pan Bronisław ukochał Ostrów Tumski. – Zwłaszcza o zmierzchu, gdy zapalają latarnie gazowe. Nie ma wielu turystów, panuje cisza, czasami jesienią jest mgła. Atmosfera jest niesamowita – ze swadą opowiada o wrażeniach.

Uważa, że każdy powinien znać historię swojego miasta. Wtedy zwykły spacer po Ostrowie Tumskim może zamienić się w nie-

zwykłą podróż w czasie. A jeśli jeszcze chłopak powie dziewczynie, co łączy katedrę i most Tumski, zwany mostem Miłości, z Wielkanocą i zamążpójściem, wrażenie murowane.

Pan Bronisław lubi chodzić po mieście i patrzeć, co przybyło, co się zmieniło. Dla niego te wędrówki są wyjątkowe – pamięta zburzone domy, czerwone od zwalonych cegieł ulice, kamienice z dziurami po bombach...

Ze Lwowa do Oporowa

Do Wrocławia przyjechał w 1946 roku jako mały chłopiec ze swoją rodziną ze Lwowa. Zamieszkali wówczas w podwrocławskiej wsi Oporów, która w 1951 roku stała się częścią miasta. Gdy opowiada o Oporowie i swoim dzie-

ciństwie, czuć sentyment. – Na Oporowie po wojnie mieszkali naukowcy, wykładowcy akademicy. Mój ojciec był kustoszem Działu Starych Druków w Ossolineum, dostaliśmy wówczas nieduży dom w tej wsi – wspomina profesorów Uniwersytetu Wrocławskiego Witolda Świdę, Stanisława Bąka czy Stanisława Rosponda. To środowisko go ukształtowało.

Mały Bronek najpierw zwiedzał Wrocław z ojcem. Na jego oczach miasto pod-

niło się z ruin. Te wycieczki kontynuował na studiach (Kartografia i Geografia UWr) i potem z uczniami, gdy uczył w szkole geografii. Naturalne było, że pomyślał o uprawnieniach przewodnickich. Kurs i egzamin wcale nie były łatwe. I tak jest do tej pory. Kandydaci na przewodników muszą mieć rozległą wiedzę z różnych dziedzin.

– Przewodnicy bez uprawnień często opowiadają bzdury o naszym mieście. Lub, chcąc się przypodobać zagranicznym turystom, specjalnie fałszują historię Wrocławia. A po naszych kursach są specjalnie przygotowani – tłumaczy.

Wrocławski oddział PTTK w uznaniu jego zasług przyznał mu tytuł honorowego przewodniczącego. – Jednak najbardziej cenię wyróżnienie Najuczcielskiego, nadawane przez Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego – zaznacza przewodnik.

Nie tylko Wrocław

Pan Bronisław został przewodnikiem sudeckim, górskim, terenowym i na końcu miejskim. To, co było na początku hobby, przerodziło się w drugi zawód, oparty na miłości do miasta, który uprawia od ponad 60 lat. Dorastanie w wielokulturowym tyglu poszerzało horyzonty, zmuszało do ciągłego doskonalenia wiedzy. Biblioteka poświęcona Wrocławowi, kulturze, historii i innym dziedzinom zajmuje w domu pana Bronisława zaszczytne miejsce. – Nie liczę, ile to książek, ciągle ich zresztą przybywa – wskazuje.

Ostatnio z chęcią czyta kryminały Marka Krajewskiego. Nie dziwi się, że są czytelnicy, którzy zwiedzają Wrocław śladami bohaterów jego książek. – Znajomość topografii Wrocławia jest imponująca – chwali autora kryminałów.

Ale pan Bronisław z chęcią sięga także po wydawnictwa, mapy i przewodniki sprzed 1939 roku. Może wówczas opowiadać wycieczkom na przykład o muzeum, które stało przy ulicy Krupniczej, w miejscu dzisiejszego NFM. – Na szczęście, mam komu przekazać swój księgozbiór – pan Bronisław z dumą mówi o wnukach.

Ci młodszy: 13-latek i 16-latek chętnie wędrują po górach. Widać, że połknęli bakcyła zwiedzania. Może też z dumą będą nosić przewodnicką blachę. I wówczas dziadek będzie im wpajał, że przewodnik nie może popaść w rutynę, ważne, by uzupełniał wiedzę, był na bieżąco.

SENIOR
NA MEDAL

Bronisław Zathey, nestor przewodników wrocławskich

Łączy nas film – warsztaty dla uczniów

Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego i Kino Nowe Horyzonty zapraszają uczniów szkół podstawowych na specjalne seanse filmowe. Zostały one przygotowane z myślą o klasach, grupach szkolnych bądź rówieśniczych. Dla dzieci z kl. I–IV – animowany „Guliwer”, dla uczniów klas IV–VIII „Serce dębu”. Organizatorzy przygotowali dwie wersje językowe każdego filmu – polską i ukraińską. Przed projekcją odbędzie się krótkie wprowadzenie. Po seansie – warsztaty nawiązujące do tematyki filmu. Najbliższe spotkania: 8.12 (czwartek), godz. 9, „Serce dębu”, 13.12 (wtorek), godz. 10, „Guliwer”.

Udział w projekcie jest bezpłatny, ale obowiązują zapisy pod adresem: tomasz.wojcik@kinonh.pl lub telefonem: 608 430 317. W zgłoszeniu prosimy o podanie liczby dzieci ukraińskojęzycznych i polskojęzycznych, wchodzących w skład grupy.

11. Krasnalove wieści w obiegu

Bohaterami tego numeru skrzaciego periodyku są Grajek i Melodiusz, którzy stanowią nierozłączny duet prześladujący niewinnych przechodniów przyśpiewkami o darcie pierza. W tym wydaniu przeczytacie także o tym, że ulice gniazda wiją jak ptaszki, a ich nazwy to czasem niezwykle słowne igraszki, a także o Księciu Bolesławie i mądrościach Kubusia Puchatka. Wersja drukowana miesięcznika dostępna od 10.11 m.in. w Centrum Informacji Turystycznej, Rynek 14 oraz online na wroc.city/KrasnaloveWiesci11.

Aktywne seniorki zapraszają do grupy

Od ponad 10 lat przy WCRS – Wrocławskim Centrum Seniora działa 9 grup senioralnych. Jedną z nich są Aktywne Wrocławianki, które spotykają się od 5 lat. Tworzą rękodzieło, występują z kabaretem, pomagają potrzebującym. I cały czas szukają koleżanek...

Agata Zięba

To właśnie z ich inicjatywy powstał autorski projekt „Życzliwy Senior i Seniorka”, realizowany od kilku lat w ramach Dnia Życzliwości 21 listopada. Grupa wyróżnia w ten sposób seniorów, którzy na co dzień odznaczają się życzliwością, wyrozumiałością i otwartością.

– Receptą na dobre i godne życie jest obdarzanie uśmiechem drugiego człowieka – mówi Małgorzata Rosak-Gągała, liderka grupy Aktywne Wrocławianki.

Tworzą i dzielą się dobrem

Obok szydełkowania, wyszywania, tworzenia rękodzieła, panie biorą udział w biegach senioralnych, przeglądach chórów i występach kabaretu, który same założyły.

Grupa organizuje także warsztaty, akcje charytatywne dla hospicjów, domów dziecka, odwiedza pensjonariuszy domów opieki społecznej, wspólnie śpiewając i recytując wiersze.

Aktywne Wrocławianki można zobaczyć także na pokazach strojów

W tym roku aktywne seniorki robiły kotyliony na Święto Niepodległości. Panie biorą też udział w pokazach strojów dawnych (zdz. w kółku)

dawnych. W swoim do-robku mają też występy w rolach statystów na dużym ekranie, wystąpiły w serialu „Pierwsza miłość” czy hicie „Wielka woda”.

Znajdź swoją grupę i dołącz

Aktywne Wrocławianki serdecznie zapraszają. Grupa jest otwarta. Szczegółowe informacje można

uzyskać w Punkcie Informacyjnym WCRS przy pl. Dominikańskim 6 oraz pod numerem 71 344 44 44 od pon. do pt. w godz. 9–15.

Ten rok jest wyjątkowy. Realizowane z okazji 15-lecia Wrocławskiego Centrum Seniora wydarzenia i projekty łączą się z Wrocławskim Rokiem Dobrych Relacji – Przeciw Samotności. Dzieje się dużo, dlatego zachęca-

my do odwiedzenia profilu Wrocławskiego Centrum Seniora na Facebooku oraz nowej odsłony strony internetowej. Znajdują się tu wszystkie realizowane przez WCS projekty, a także lista organizacji i grup senioralnych, wykaz klubów seniora we Wrocławiu oraz Uniwersytetów Trzeciego Wieku.

➤ Więcej na stronie www.seniorzy.wroclaw.pl

Gdzie bezpłatne porady prawne i cyfrowe?

Fundacja Przyszłość Pokoleń od 8 lat aktywnie działa na rzecz seniorów, realizując projekty dotyczące m.in. bezpieczeństwa prawnego czy konsultacji cyfrowych dla osób starszych. Z pomocy można skorzystać bezpłatnie w punkcie przy ul. Kołłątaja.

Agata Zięba

– Seniorze, potrzebujesz porady prawnej? A może chcesz w pełni korzystać z możliwości, jakie daje Internet, ale nie wiesz od czego zacząć? Zgłoś się do nas! – zachęcają organizatorzy porad.

Zapisy obowiązkowe

Porady – zarówno prawne, jak i cyfrowe – udzielane są nieodpłatnie w centrum Wrocławia, przy ul. Hugona Kołłątaja 31/1. W celu skorzystania z pomocy prawnej czy konsultacji cyfrowych, należy umówić się wcześniej pod nr. tel.: 576 100 720 (od pon. do pt. w godz. 8–16) bądź

mailowo pod adresem: kontakt@przyszloscpokolen.pl.

Dwa razy w tygodniu

Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej dla Seniorów działał raz w tygodniu od 2021 roku. W związku z dużym zainteresowaniem teraz z porad będzie można skorzystać aż dwa razy w tygodniu – we wt. i czw. w godz. 14–18.

Nową inicjatywą są natomiast konsultacje cyfrowe skierowane do starszych mieszkańców Wrocławia, którzy podczas spotkania uzyskają pomoc np. w założeniu profilu zaufanego, pobraniu

aplikacji czy zrobieniu zakupów online. Konsultacje cyfrowe będą prowadzone w każdy pon. i śr. w godz. 14–19.

Porozmawiaj z notariuszem

W sobotę 26 listopada odbędzie się kolejna edycja akcji samorządu notarialnego – Dzień Otwarty Notariatu. W tym roku pod hasłem „Porozmawiaj z notariuszem, jak chronić majątek rodziny i firmy w czasach kryzysu”.

W tym dniu notariusze będą bezpłatnie udzielać informacji dotyczących spraw, które można załatwić w kancelarii notarialnej, ze szczególnym uwzględnieniem

spraw związanych z przekazaniem majątku. We Wrocławiu akcja odbywała się w Budynku Starej Giełdy przy pl. Solnym, jednak z powodu pandemii informacje są teraz udzielane telefonicznie i online.

Skontaktować się z notariuszem można przez formularz na stronie www.porozmawiajznotariuszem.pl. Tam także można zapisać się na streaming, rozmowę telefoniczną czy znaleźć notariusza najbliższego nas, gdziekolwiek w Polsce, a nawet w Unii Europejskiej. Znajdziemy tu wiele przydatnych informacji – opis czynności notarialnych czy listę portali. Do pobrania są także broszury i filmy.

Targi książek od 1 do 4.12 w Hali Stulecia

To już 30. edycja Wrocławskich Targów Dobrej Książki. W tym roku przyjdzie ponad 200 wydawców, którzy zaprezentują ofertę na 150 stoiskach. Odbędzie się też 70 spotkań z autorami.

Magdalena Talik

W tym roku wstęp na targi, ze względu na podatkowe, będzie płatny 2 zł. Zwolnieni z opłaty są seniorzy, dzieci, młodzież zorganizowana w grupy i osoby z niepełnosprawnościami. Bilet kupimy na miejscu i online.

Cztery dni uciechy

Targi będą czynne cztery dni – od 1 do 4 grudnia. W jakich godzinach?

- 1 grudnia w godz. 12-19
- 2 i 3 grudnia w godz. 11-19
- 4 grudnia w godz. 11-17

W tym roku do Wrocławia przyjadą m.in. prof. Jerzy Bralczyk, Mariusz Szczygieł, Adam Wajrak, Eugeniusz i Beata Dębscy, Marta Kisiel i wielu innych znakomitych autorów. Spotkań z autorami będzie aż 70!

200 wydawców zaprezentuje się na 150 stoiskach. Można spodziewać się niższych cen na wybrane tytuły. Pierwszy raz podczas wrocławskich

targów zorganizowany zostanie Wielki Antykwariat. Na 100-metrowym stoisku znajdziemy zarówno białe kruki książkowe, jak i poszukiwane winyle.

Organizatorzy dostrzegają także trudną sytuację kultury na Ukrainie, także na ukraińskim rynku książki. Do Wrocławia przyjdzie więc ośmiu ukraińskich wydawców, dla których będzie przeznaczone specjalne stoisko w Hali Stulecia. Zaplanowano też spotkania z ukraińskimi literatami – Oksaną Zabuzko, Mykołą Riabczukiem, Wasylem Machno.

Będą też nagrody

Ogłoszono też nominacje do wrocławskich nagród edytorskich – Pióra Fredry (za najpiękniej wydane książki dla dorosłych) i Dobre Strony (za najpiękniej wydane książki dla dzieci). Gala wręczenia odbędzie się 1 grudnia po zakończeniu pierwszego dnia Wrocławskich Targów Dobrych Książek.

Sporo atrakcji

Na wydarzeniu zaplanowano też kąkic zabaw dla dzieci, wystawę na 20-lecie akcji Cały Wrocław Czyta i prezentację nowej maskotki – Targusia. Od tego roku targi mają nową stronę internetową. Znajdziemy tu godziny otwarcia, program wydarzenia, listę wydawców i plan stoisk.

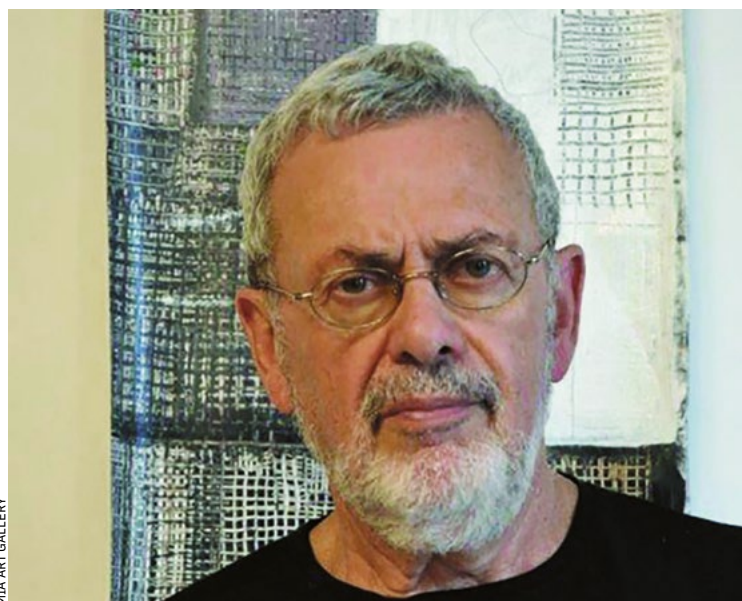
➤ **Warto zajrzeć na**
targikniazek.pl

MATERIAŁY ORGANIZATORA

Stern: Między Wrocławiem a Jerozolimą

Lev Stern – polsko-izraelski malarz, rzeźbiarz i architekt. Głównym motywem jego twórczości są wspomnienia związane z wędrówką między dwoma miastami: Wrocławiem, w którym dorastał, oraz Jerozolimą, w której spędził ponad pięćdziesiąt lat.

Tomasz Wysocki

W Muzeum Architektury prezentowana jest właśnie wystawa prac Lva Sterna pn. „Architektura czasu. Wrocław – Jerozolima”. Artysta urodził się w rodzinie polskich Żydów w mieście Jenakijew, położonym na terenie dzisiejszej Ukrainy. Rodzice artysty pochodzili z Krzemieńca. Sternowie wrócili do Polski w 1947 roku – najpierw na krótko osiedlili się w Złotorii, a rok później przeprowadzili się do Wrocławia, gdzie zamieszkali w kamienicy przy ulicy Szczytnickiej. W 1959 roku podjęli decyzję o emigracji do Izraela. Lev ukończył tam studia architektoniczne, otworzył pracownię, projektował

też rzeźby, ale na początku lat 80. najważniejszym obszarem jego artystycznej wypowiedzi stało się jednak malarstwo. W 1983 roku Lev Stern przeprowadza się do Paryża. Cztery lata później – po niemal trzech dekadach nieobecności – wraca do Wrocławia. Od 2011 roku mieszka i pracuje w stolicy Dolnego Śląska. Wystawa w Muzeum Architektury, ul. Bernardyńska 5, zestawia ze sobą dzieła Sterna z różnych obszarów sztuki, powstałe na przestrzeni kilku dekad, co pozwala prześledzić dynamikę zmian, jakim ulega twórczość artysty. Będzie czynna do 26.02.23. W śr. wstęp wolny.

➤ **Więcej na stronie** ma.wroc.pl

Wystawę Lva Sterna można oglądać w muzeum do 26.02.2023

Bezpłatny koncert organowy 25.11

W piątek 25.11 o godz. 19. wrocławianin Maciej Lewandowicz zagra na odbudowanych po 46 latach organach Michaela Englera w bazylice św. Elżbiety. Wstęp jest bezpłatny. Nie obowiązują wejściówki. W programie: Johann Sebastian Bach, Dietrich Buxtehude i Hieronymus Praetorius. Maciej Lewandowicz studiuje w klasie organów w Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu, jest laureatem wielu nagród i koncertuje w kraju i za granicą, na ogólnopolskich i międzynarodowych festiwalach.

Marat/Sade we Współczesnym

Za nami premiera spektaklu „Marat/Sade” w reżyserii Marcina Libera we Wrocławskim Teatrze Współczesnym. Scenariusz powstał na podstawie sztuki Petera Weissa „Męczeństwo i śmierć Jean Paul Marata przedstawione przez zespół aktorski przytułku w Charenton pod kierownictwem pana de Sade”. To tragikomiczna opowieść o uniwersalnych mechanizmach rządzących naszym światem. Kolejne przedstawienia 5, 6, 7 i 8.01.2023. Szczegóły i bilety na stronie www.wteatrw.pl.

Sceny z życia Hali Targowej

W piątek 25.11 w klubokawiarni Recepta, ul. Ruska 46, o godz. 18 odbędzie się wernisaż wystawy Gosi Kulig pt. „Mięso, kwiaty i śpiew ptaków. Sceny z wrocławskiej Hali Targowej”. Hala Targowa przy ulicach Piaskowej i św. Ducha to nie tylko cenny zabytek architektoniczny, ale też miejsce tętniące życiem, które codziennie odwiedzają mieszkańcy Wrocławia i turyści. Społeczność sprzedawców i klientów tworzą tutaj swoisty mikrokosmos. Tym inspirowała się artystka przy tworzeniu cyklu obrazów i rysunków, które powstają dzięki wrocławskiemu stypendium artystycznemu.

Кампанія «Повага, вдячність, спільнота».

Дізнайтеся про історії жінок з України

Триває кампанія ЮНІСЕФ і Вроцлава під гаслом: «Повага, вдячність, спільнота». Її героїні – це п'ять жінок з України, які зараз живуть і працюють в Польщі.

Завдання кампанії – це налагодження суспільних взаємин між українцями і поляками. Організатори також хочуть показати, які важливі взаємна повага, діалог та зрозуміння.

Будуємо польсько-українські взаємини

«Пошана, вдячність, спільнота», – під таким гаслом розпочинається соціальна кампанія. Її метою є налагодження взаємин між українцями і поляками на рівні суспільств. Необхідно показати, які важливі взаємна повага, діалог та зрозуміння.

За деякими підрахунками, після війни до Вроцлава приїхало понад 100 тис. українців, багато з них залишилося в місті і є частиною нашого суспільства.

Кампанію утворило місто Вроцлав. Вона фінансується ЮНІСЕФ – спеціалізованою структурою

Героїнями кампанії стало п'ять неординарних жінок, які живуть в Польщі

Алла, Елла, Тетяна, Алла і Юлія – це п'ять українок, героїнь кампанії, які приїхали до Вроцлава відразу після початку війни, в лютому 2022 року.

– У рамках цієї кампанії ми хочемо розповісти історії з нашого життя – часто вони дуже складні, зворушливі і сумні. Однак, хочемо також підкреслити, що можемо інтегруватися в польське суспільство і бути частиною вроцлавської громади, – говорить Юлія Богуславська, одна з героїнь кампанії.

- Алла, економістка, яка в Польщі працює в бухгалтерському офісі,
- Елла, графічна дизайнерка, яка в Польщі працює у клінінговій компанії,
- Тетяна, медсестра, яка в Польщі працює у дитячих яслах
- Анна, адвокатка, яка в Польщі керує косметологічним салоном
- Юлія, координаторка проекту „Українка в Польщі”

ООН із захисту прав та інтересів дітей.

Ідея кампанії – будувати та формувати спільноту із українським народом. Історії біженок з України показують, якою важливою виявилася підтримка з боку мешканців Вроцлава у перші тижні після початку війни, як вона дозволила їм стати самостійними, а нині брати участь у житті

Вроцлавської міської громади. Вони тут працюють і сплачують податки. Це п'ять жінок, п'ять справжніх облич, п'ять конкретних історій посеред багатьох інших, схожих на них. Ми почули ці історії, підготували кампанію. Зараз її героїні допомагають іншим, зокрема дають приклад, як стати самостійними».

Вроцлавської міської громади. Вони тут працюють і сплачують податки. Це п'ять жінок, п'ять справжніх облич, п'ять конкретних історій посеред багатьох інших, схожих на них. Ми почули ці історії, підготували кампанію. Зараз її героїні допомагають іншим, зокрема дають приклад, як стати самостійними».

ДахаБраха – український „етно хаос” у Вроцлаві

Після безпрецедентних виступів на Open'er та Glastonbury ДахаБраха повертаються до Польщі з клубним туром! Цього року квартет 24 листопада відвідає Вроцлав.

ДахаБраха – один із найвідоміших гуртів України. Їхній унікальний стиль, який самі артисти називають «етно-хаосом», поєднує в собі вплив традиційної української народної пісні з експериментальними імпрровізаціями, коріння яких можна простежити від Африки до Австралії.

Концерт «ДахаБрахи» – це неочевидний виступ, який запам'ятовується надовго. Вони грали у концертних залах Європи, Азії та Америки, а також на найбільших фестивалях популярної музики.

Традиційна інструментовка в поєднанні з рухливим вокалом артистів створює гру, яка повністю захоплює слухача.

Вроцлавський концерт 24 листопада в 20:00 у клубі Zakłete Rewiry, вул. Krakowska 100, квитки 119 zł.

Українські стрічки в кінотеатрі «Нові горизонти»

З 25 по 28 листопада у кінотеатрі Нові горизонти проходить огляд українського кіно. У програмі найкращі та найцікавіші українські кінопродукції.

У програмі шість стрічок: художніх фільмів, анімація та документ, як їх знято в Україні за останні два роки.

Програма

- 25 листопада, п'ятниця, 19:00, Памфір, реж. Дмитро Сухолицький-Собчук
- 26 листопада, субота, 18:30, 107 Mothers, реж. Петер Керекеш
- 26 листопада, субота, 20:30, Відблиск, реж. Валентин Васянович
- 27 листопада, неділя, 12:00, Віктор Робот (тільки україномовна версія), реж. Анатолій Лавренишин
- 27 листопада, неділя, 18:00, Клондайк, реж. Марина Ер Горбач
- 28 листопада, понеділок, 19:00, Терикони, реж. Терикони» Тарас Томенко

Квитки 16–22 zł.

Народний хор України Верьовка у Вроцлаві

Це унікальний художній колектив, який своїм мистецтвом репрезентує все найкраще з народної творчості всіх етнографічних регіонів України.

Більше 70 років тому організував і став першим керівником колективу Григорій Гурійович Верьовка, ім'я якого носить колектив хору з 1965 року. У програмах хору – історичні думи, козацькі та чумацькі пісні і танці, жартівливі хорові сценки, родинно-побутова, обрядова лірика – пісні і танці, виконували на святах врожаю, на весіллях, а також колядки, щедрівки.

В репертуарі колективу кожна група повноцінно відтворює вокально-музичну та танцювальну-народну культуру всіх регіонів України. Кожний музичний твір виконується в оригінальному викладі.

Концерти у Вроцлаві, греко-католицький собор, пл. Nankiera 15, вхід безкоштовний:

26 листопада

- 18:00 Молитва за жертв Великого голоду

27 листопада

- 10.00 Божественна Літургія
- 11.15 «Боже, Україну храни» – концерт

Biało-czerwoni zagrają z Arabią Saudyjską

Przed nami drugi mecz reprezentacji Polski na mistrzostwach świata w Katarze. W sobotę, 26 listopada, o godz. 14 Polacy zmierzą się z Arabią Saudyjską.

Bartosz Moch

W pierwszym spotkaniu na mundialu Robert Lewandowski i spółka zremisowali bezbramkowo z Meksykiem. Meksykanie mieli przewagę, ale to Polacy czuli większy niedosyt, bo nasz kapitan w 58. minucie zmarnował rzut karny. Strzał „Lewego” obronił Guillermo Ochoa.

Gramy z liderem grupy

Arabia Saudyjska to w teorii najsłabszy zespół naszej grupy. Ale tylko na papierze, bo już w pierwszym meczu podopieczni Herve Renarda zaserwowali kibicom jedną z największych sensacji w historii mundialu, pokonując 2:1 Argentynę, czyli jednego z głównych faworytów mistrzostw. Gola dla „Albicelestes” zdobył z karnego Leo Messi, jednak w drugiej połowie na to trafienie odpowiedzieli Saleh Al Shehri i Salem Al Daw-

Reprezentacja Polski na MŚ w Katarze jest w grupie z Meksykiem, Argentyną i Arabią Saudyjską

sari. Po tym triumfie król Arabii Saudyjskiej ogłosił środę świętem narodowym w całym kraju. Nasi sobotni rywale wielki sukces okupili jednak kontuzjami – w meczu z Polską i w ogóle w mundialu nie wystąpią już ważne ogniwa drużyny – Yaser Al-Shahrani oraz Salman Faraj. Również w sobotę o godz. 20 Argentyna zagra w meczu o wszystko z Meksykiem.

Gdzie oglądać mecz?

Polacy, pomimo że po raz pierwszy w XXI wieku nie przegrali pierwszego meczu na mundialu, to i tak, aby dalej liczyć na awans do 1/8 finału muszą pokonać Arabię Saudyjską. Transmisję meczu będzie można obejrzeć na antenach: TVP 1, TVP Sport oraz w aplikacji mobilnej TVP Sport.

Chętni do wspólnego przeżywania sportowych emocji mogą wybrać się m.in. do wrocławskich pubów, restauracji, kin czy hoteli. W niektórych miejscach obowiązuje rezerwacja, w innych działa to na zasadzie, kto pierwszy ten lepszy.

➤ **Lista miejsc na wroc.city/GdzieNaMecz**

20 ciekawostek o mundialu w Katarze

Mistrzostwa świata w Katarze to impreza, która budzi wiele kontrowersji. Mnóstwo ograniczeń, ogromne koszty organizacji, a także liczne skandale – to wszystko sprawia, że mówi się o nich nie tylko przez pryzmat wyników sportowych. Co należy wiedzieć o mundialu?

Mateusz Lubański

- 1 Katar jest najmniejszym krajem, który kiedykolwiek organizował turniej o mistrzostwo świata. Jego powierzchnia to 11 tys. 586 km kw.
- 2 Katar to pierwszy kraj z Półwyspu Arabskiego, któremu powierzono organizację mundialu.
- 3 W Katarze żyje ok. 2,8 mln osób, a ok. 88 proc. to imigranci. Występuje tu znaczna dysproporcja kobiet i mężczyzn – panów jest niemal trzykrotnie więcej.
- 4 Katar to czwarty kraj na świecie pod względem PKB na mieszkańca – 113 tys. dolarów.
- 5 Katar to księstwo – emirat. Obecnie emirem jest Tamim ibn Hamad Al Sani, który posiada w rękach niemal całą władzę wy-

konawczą i ustawodawczą, a także kontroluje sądownictwo.

- 6 Doha, stolica kraju, zamieszkiwana jest przez ok. 80 procent całej populacji Kataru.
- 7 Według licznych doniesień, organizacja mundialu w Katarze kosztowała ponad 200 mld dolarów! Dla porównania, Brazylia i Rosja wydały mniej niż 15 mld.
- 8 Do Kataru nie można przywieźć alkoholu! Turyści mogą go kupić tylko w wyznaczonych miejscach.
- 9 Spożywanie alkoholu w miejscu publicznym może grozić nie tylko bardzo wysokim mandatem, ale też karą ograniczenia wolności.
- 10 Do 7 lat więzienia grozi osobom, które uprawiają seks po-

zamażeński. Nielegalny jest też homoseksualizm.

- 11 Do Kataru nie można przywozić nie tylko alkoholu, ale także wieprzowiny.
- 12 Ludzie, miejsca kultu religijnego i obiekty wojskowe – tego lepiej nie fotografować bez specjalnego zezwolenia!
- 13 Plucie, śmiecenie czy oddawanie moczu w miejscu publicznym – tego nie powinniśmy robić w żadnym kraju, ale w Katarze warto przestrzegać tego jeszcze uważniej. Jeśli chcemy uniknąć mandatu lub więzienia!
- 14 W miejscach publicznych kobiety powinny zakrywać ramiona, a dekolty i stroje kąpielowe dozwolone są jedynie na basenach hotelowych czy prywatnych plażach.

- 15 Również mężczyźni muszą uważać na swój ubiór – w budynkach rządowych, placówkach służby zdrowia czy nawet centrach handlowych krótkie rękawy i spodenki są nie mile widziane.
- 16 Prawo w Katarze uniemożliwia zakup elektronicznych papierosów.
- 17 Mistrzostwa świata w Katarze to 22. mundial w historii.
- 18 Polska wystąpi na turnieju po raz dziewiąty.
- 19 Najmłodszym zawodnikiem jest 18-letni niemiecki napastnik Youssoufa Moukoko. Osiągnął pełnoletniość w dniu rozpoczęcia mundialu.
- 20 Najstarszy piłkarz, który może zagrać na mundialu, ma 40 lat. To bramkarz Alfredo Tavel z Meksyku.

Tydzień w skrócie

Rezerwy **koszykarskiego Śląska Wrocław** pomimo początkowych problemów, ostatecznie rozgromili drużynę Żaka Koszalin 88:68 i zapisali na swoim koncie 6. zwycięstwo w rozgrywkach Suzuki 1. Ligi.

W katarskiej **Ad-Dausze** wylosowano pary 1/4 finału Fortuna Pucharu Polski. Mecze tej fazy rozgrywek odbędą się 1 marca. Wrocławski Śląsk w ćwierćfinale zmierzy się z KKS Kalisz!

WKS Śląsk Wrocław po dogrywce pokonał Polski Cukier Start Lublin 91:84 w meczu 8. kolejki Energa Basket Ligi. Choć o zwycięstwo trzeba było drzeć do samego końca, to jednak wrocławianie wyszli z opresji zwycięsko i dopisali do swojego dorobku 8. ligową wygraną z rzędu. Po stronie porażek nadal widnieje zero!

WYDARZENIA SPORTOWE

koszykówka

Energa Basket Liga:
26.11, godz. 19.30,
Astoria Bydgoszcz –
WKS Śląsk Wrocław
(Emocje.TV)

Suzuki 1. Liga Mężczyzn:
26.11, godz. 18,
WKK Sport Center,
WKK Wrocław – Turów
Zgorzelec
(Emocje.TV)

Suzuki 1. Liga Mężczyzn:
27.11, godz. 18,
WKS Śląsk II Wrocław
– Kotwica Kołobrzeg
(Emocje.TV)

siatkówka

Tauron 1. Liga:
26.11, godz. 17,
Krispol Września – Chemo-System Gwardia Wrocław

piłka ręczna

Liga Centralna: 27.11,
godz. 16, hala Orbita,
WKS Śląsk Wrocław –
Nielba Wągrowiec

26-27 LISTOPADA
W HALI STULECIA WE WROCŁAWIU

f Jedyne w swoim Rodzaju
@ jedyne.wsr

MATERIAŁY ORGANIZATORA

Jedyne w swoim rodzaju wyroby w Hali Stulecia

W weekend 26-27.11 w Hali Stulecia (ul. Wystawowa 1) odbędzie się czwarta, świąteczna edycja Targów Rzeczy Wyjątkowych Jedynych w swoim Rodzaju. Na targach znajdziemy wyroby ceramiczne, biżuteryjne, spożywcze, modowe, kosmetyczne i ręcznie wykonane przedmioty codziennego użytku. Ponad 200 wystawców w jednym miejscu zaprezentuje

swoje talenty i wyroby. To doskonała okazja, aby zakupić świąteczne prezenty. W sobotę 26.11 targi będą czynne w godz. 11-19, a w niedzielę w godz. 11-18. Targi Jedyne w swoim Rodzaju to nie-jedynie wydarzenie tego weekendu. Towarzyszą mu: SWEX – targi streetwearu, BIŻU i C-Art Days – wyroby biżuteryjne, Strefa Dobrego Smaku i Lotny Festiwal Piwa. Wstęp kosztuje 10 zł, dzieci do 7. r.ż. wchodzi za darmo. Bilety do nabycia na stronie plannsy.pl.

Bezpośrednie zagrożenie zdrowia i życia

Numer ratunkowy: **112**
Pogotowie Ratunkowe: **999**
Policja: **997**
Straż Pożarna: **998**
Straż Miejska: **986**
Centrum Powiadamiania Ratunkowego WOPR (nr ratunkowy nad wodą): **601 100 100**
Centrum Zarządzania Kryzysowego: **71 770 22 22**

Telefony awaryjne

(bezpłatne, czynne całą dobę)

Pogotowie energetyczne: **991**
Pogotowie gazowe: **992**
Pogotowie ciepłownicze: **993**
Pogotowie wodno-kanalizacyjne: **994**

Infolinie

Centrum Informacji Turystycznej: **71 344 31 11** (pn.-pt. 9.00-19.00)
Punkt Informacji dla Obcokrajowców: **71 772 49 50** (pn.-pt. 9.00-16.00)
Wsparcie osób z niepełnosprawnościami: **71 777 89 61** (Biuro Wrocław Bez Barier, pn.-pt. 7.45-15.45)
Infolinia Urzędu Miejskiego Wrocławia: **71 777 77 77** (pn.-pt. 8.00-18.00)

Ważne telefony – inne

Zgłoś dym ze spalania odpadów: **986** (całodobowo) lub **71 310 06 46** (pn.-pt. 7.00-14.00)
Zgłoś chore lub ranne dzikie zwierzę: **71 770 22 22** (całodobowo) lub **71 799 67 00** (pn.-pt. 7.45-15.45)
Zgłoś niebezpiecznego psa lub kota: **986** (całodobowo) lub **71 362 56 74** (pn., śr., czw., pt 9.00-16.30, wt. 9.00-18.30, sb., nd. 9.00-15.00)
Zgłoś awarię do ZDiUM: **71 376 00 22, 19501** (całodobowo)
Centrum Obsługi Klienta MPWiK: **71 34 09 655** (pn.-pt. 8.00-15.00, śr. 8.00-17.00)
Biuro Obsługi Pasażera MPK: **71 321 72 70/71** (pn.-pt. 7.00-21.00)
Miejskie Biuro Rzeczy Znalezionych: **71 376 08 96** (pn.-pt. 8.00-14.00, śr. 8.30-16.00)
Miejski Rzecznik Konsumentów: **71 777 79 02** (pn.-pt. 7.45-15.45)
Taxi Senior: **794 123 124**
Telefon Zaufania MOPS: **512 198 939**

Napisz do nas!

REDAKCJA

pl. Solny 14, 50-062, Wrocław,
www.wroclaw.pl,
e-mail: biuletyn@araw.pl

Redaktor naczelna

Ewa Wapłak

Redaktor wydania

Agata Zięba

DRUK

AGORA
ul. Daniszewska 27
03-230 Warszawa

WYDAWCA

Gmina Wrocław

MATERIAŁY ORGANIZATORA

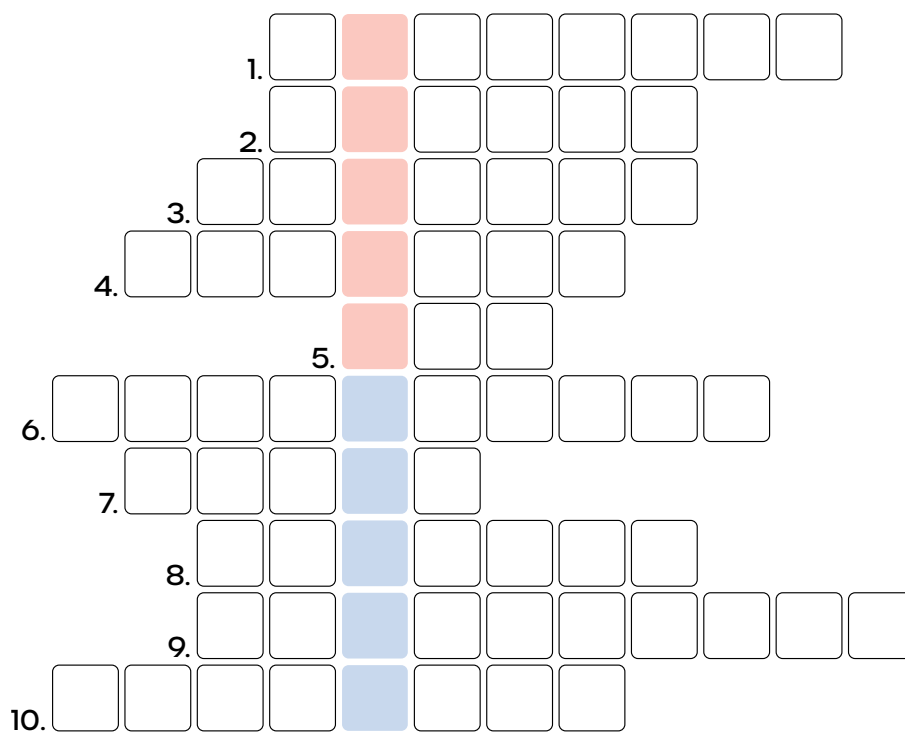
Bombkowe warsztaty na Tarczyński Arena

Szklane i drewniane, jedyne i niepowtarzalne – takie choinkowe bombki można będzie własnoręcznie wykonać na Tarczyński Arena Wrocław (al. Śląska 1) od 28.11 do 16.12. Każdy z uczestników warsztatów otrzyma „surowe” ozdoby (wytworzone w zakładzie na Dolnym Śląsku), przybory malarskie oraz materiały dekoracyjne i pod okiem instruktora przygotuje ele-

ment ozdobę. Zajęcia będą prowadzone w dni powszednie. Warsztaty dla jednej grupy trwają od 45 min do godziny. Zaczynają się o godzinach: 8.45, 10, 11.15, 12.30, 13.45 i 15. Koszt to 35 zł od osoby. Każdy uczestnik zabierze do domu dwie udekorowane własnoręcznie bombki. Zapisów można dokonywać (od poniedziałku do piątku w godzinach 8-16) pod numerem telefonu: 511 794 148 lub adresem e-mail: edukacja@stadionwroclaw.pl.

KRZYŻÓWKA NUMERU 109

- Imię najslawniejszego wrocławskiego policjanta z kart książki Marka Krajewskiego.
- W nazwie modernistycznego budynku przy pl. Solnym, w którym mieści się m.in. siedziba „Gazety Wyborczej”.
- Ulica, przy której znajduje się imponujący gmach Komendy Wojewódzkiej Policji.
- Budynek Panoramy Racławickiej.
- Pierwszy wrocławski biskup.
- Nazwa ulicy pochodząca od rzemieślników wyrabiających noże.
- Eska, RAM i LUZ.
- Krasnoludek, który mieszka w budynku dawnego więzienia miejskiego.
- Nazwa dzwonu występującego w jednej z wrocławskich legend.
- Słup służący do wymierzania kar, który stoi na Rynku.

Aby wygrać jedną z trzech nagród, wystarczy wysłać hasło z krzyżówki SMS-em pod numer **664 072 606**. Koszt jednego SMS-a wg taryfy operatora.

W treści należy wpisać numer biuletynu i po kropce prawidłową odpowiedź. W tym numerze będzie to **109.HASŁO** (słowo HASŁO należy zastąpić rozwiązaniem krzy-

żówki). Na odpowiedzi czekamy do **1 grudnia br. do godz. 20**. Trzech zwycięzców wyłonimy zgodnie z regulaminem spośród autorów prawidłowych odpowiedzi do 8 grudnia br. Skontaktujemy się z nimi w ciągu trzech dni roboczych z numeru telefonu 71 776 71 00. **UWAGA!** Według regulaminu nagrodę można wygrać raz na 12 miesięcy. W tym wydaniu

do zdobycia są bluza, parasolka i pakiet toreb. Zwycięzcy z nr. 106 (hasło: Ulicami miasta) to: pani Anna (bluza z herbem Wrocławia), pani Jadwiga (parasolka) i pani Ewa (pakiet toreb). Gratulujemy!

➤ **Regulamin i RODO**
www.wroclaw.pl/biuletyn/#konkurs